

Distinctio prima in generali de sacramentis fm sanitate quam tribuunt.

Amari tan em. Postqz mgr supra in frto lib. egit de repandoe p graz mediatorz reit hoim boi pstra nnt in b qrtio agit de sacris qbz fragilitat' hanc peroz vulnera ligant z curant. Et diuidit h ps in duas pres. In pma agit de sacris fm sanitate qua tribuit. In scda agit de gloria ad qua dispont. j. dif. xliij. postremo de conditoe resurrectionis. Prima ps bz duas. In pma de mlar de sacris in gnali. In scda in spali. j. dif. ij. In ad sacra noue leg' accedam. Pna ps q' pmet pntē dif. bz tres pres. In pma em pōit pre

Sacm est sacre rei signū. Et mgr dif finitionē istam male assignore eo q' v' alus cōt care q' nō sūt sacramēta. z tñ sc sacre rei signūz v' e' h' nomē de us. Si dicas q' sit signū rei sa cre. z v' sacre tūc h' nomē sc'm z scificās est sa cramētū. Si tu dicas q' h' intel ligit de signo vi sibili tūc h' rō h' nō ē puerabilis

DI. I

Aug. x. d. auita. de.

Aug. de do. xpiana

Pars pemialis in q' p qndā pabolā ofidit q' sit sacroz cau sa institutiua.

Amari tan em vulnerato approprias curatōi ei' sacroz alligamēta adhibu it. qz cōtra original' p'ca z actu alis vulnera. sacroz remedia de' instituit.

Agit de q' tuoz generaliter cōsiderādis circa sacra. De qb' q' tuoz pmo p'sideran da occurrūt. Quid sit sacm. Quare institutū. In qb' cōsi stat z p'ficiat. Et q' sit distātia i ter sacra veteri z noue legis.

Pars pncipalis. Quid sit sacramentum.

Sacm ē sacre rei signū. v' tñ sacm etiā sacru secretū. sicut sacm diuinitatis. v' sacm sit sacru signās z sacru signatum. h' nūc agit d' sacro h' q' ē signū. Itē sacm ē inuisibilis grē vi sibilis forma. Signū xō ē res p'ter spēm quā ingerit sensib'. aliqd aliud ex se facies in co gnitionē venire. Signoz xō

2. Sacm ē inuisibilis grē visibilis forma. Ut sacm h' mō nō bñ diffini ri. qz corp' ipi verū ē sacm. Si tu dicas q' visibile sumitur cōter ad visibile sensu exteriori. fm qd d' Ben. iij. Ut dicit g' mlier. Et ad visibile q' tū ad sensu cōem. fm q' d' Exo. ix. dicit p'pls videbar vobes. Et ad visibile fm intellectū. h' qd d' gen. j. Audir de' cūcta q' fecerat z erat valde bona. Obi p'ra h' q' grā non ē inuisibil'. g' male d' inuisibilis grē. p' h' querit quō accipitur ibi inuisi

peniale. In scda pncipale. ibi. Sacm ē sacre rei signū zc. In tertia incidērale. ibi. sicut m' illa sacra q' d' daz. zc. In pte aut' pma duo sac. Pna p' qndā pabolā ostē dit q' sit sacroz cā institutiua. Scdo dicit q' sit gnali de sacris. d' m' nāda. ibi. De qb' q' tuoz pmo p'sideranda sunt. Pna ps pncipalis in q' d' m' mlar de sacris in gnali bz q' tuoz. scdm illa q' tuoz q' mgr p' m' m' d' m' nāda. Pna em d' m' m' nāda qd sit sacm. Scdo hō q' sit in stitū. ibi. Triplici aut' ex cā sacra instituta sunt. Ter tio hō in qb' sit institutū. ibi. duo aut' sunt i qb'. Quar to vero nouoz z veter' assignat differētia. ibi. Jā vide re restat differētia.

alia sūt naturalia vt fumus si gnificās ignē. Alia data Et eo rū q' data sūt. qdā sūt sacra. q' dam nō. Omne em sacm est si gnū h' nō ecōuerfo. Sacm ei' rei similitudinē gerit cui' signūz ē. Si em sacra nō haberēt similitudinē rex q' rū sacra sunt. pprie sacra nō dicerent. Sacm em pprie d' qd ita signū ē grē dei. z inuisibilis grē forma. v' ipi' imaginem gerat. z cā existat. Itē q' significādi tñ grā. sacra instituta sunt. h' etiā scificandi. Que em significādi grā tñ in stituta sunt. solū signa sunt et nō sacra. sic fuesit sacrificia car nalia. z obfuarie cerimonias. les veteris legis. q' nūq' pote rant iustus facere offerentes. Quia vt ait apl's. Sanguis hir corū z thauroz. z cinis vitule asp'us. in q' natos scificabat ad emūdatiōē carnis nō anime. Nā in q' natio illa erat p' tractus mortui. Unde Augustin'. Si bil aliud intelligo inquina z tionem quam lex mundat nisi contactum mortui hominis. quem qui tetigerat immun

bilis. Et q're m's sig' visibi lis q' audibilis cū vor sit signū magis exp'itū. Et itē. cum sa z cramētū sit cōi positū. q' r' quō sit forma. p' dōm. q' visibile accipit h' p' sen sibilis sensu exte rior. maxie q' tū ad duos sen sus disciplinabiles. Tñ visibi le p' h' dicit au dibile. S'z ma gis d' visibile q' audibile. p' h' q' rō signūz sacra. ifra videbit ma gis r' d' d' p' nes elemētū. et est p'ceptibile visu. z v' r' r' p' cur ad sacz. Dō ob' de cara crete. dōz q' n' ē sacm nisi q' an necū ē sensibili siue visibili exte rior. z mgr d' f' sinit p'nc' qd ē c' r' dō ob' d' forma. dō q' for

Offerre sig' sacz

Quid p'pe d' sacm.

4. Ex legalia meli' dicitur signa q' sacra.

Heb. ix.

ma vno mō d' p'fectio rei. alio mō padigma siue exem plar. tertio mō d' forma q' si foris manēs. i. aliq' silitu to exteri' rep' nās. z sic accipit in pposito. Sa cramētū ei' rei zc. Ut maledicere. q' sacm ē res corp' al' z grā res spūalis. q' cū nlla sit p' uentētia i aliq' q' litate i ter illa. g' nec ē silitudo. R. dō. q' silitudo duob' mōis atē d' d' vno' h' vno' rōis p' uerare siue nase p'ncipatōz. Alio' h' vno' forme z patōz. Pna d' silitu' p' uerare. z d' silitu' p' uerare. Sacm gerit silitudinē grēz. mō n' p'. p' eo q' sic aq' abluat carnē. ita grā mūdat aīaz. Et sic oleū lentē exteri' ita grā itē. Et h' silitu' ē i q' tuoz mōis. d' Et amē zc. Ut fallū d' cē. q' imūdiācia carnis n' amo uebat. imo p' caro i' f' c' ebat. h' imūdiācia carnis d' n' q' pure erat carnal'. h' q' erat irregulari tas p' tracta ex solo actu carnali sic erat tōgē mortuū. ex q' dicebat imūd'. Nō q' macla erat i aīa i carne. h' q' ex h' al' q' p' tractat irregularitate vt n' cēt idē' igdi i c'.

Et si purificabat rē. Querit vñ hoc erat q̄ sacerdos erat purificas fm legē. cū idē nō debeat eē causa purificatiois r̄ in dñatōis. **R.** rō hūc erat s̄ralis allegorica moral. Literalis q̄ rangebat cinerē aīalis mortui. r̄ sūmus etiā sacerdos i p̄cō ppli cōcabat. iō in penā s̄ben dī imūdictiā cōcabat. Allegori-

Et duserat septē dieb⁹. **S**i purificabat fin legē die tertio r̄ septimo. r̄ ita mūd⁹ erat vt iā intra r̄t in tēplū. **A**dū dabāt etiā in terdū a corpali lepra illa legalia. **S**i nunq̄ ex opib⁹ legis aliq̄s iustificat⁹ ē. vt ait apls etiāz sū fide r̄ charitate fierēt. Quare q̄ iposuit ea de⁹ in fuiturez nō in iustificatōz. r̄ vt figura futuri eēt. volēs sibi p̄s pōn⁹ of ferri ea q̄ idolis. Illa ḡ s̄g erat s̄tū sacra (licz min⁹ p̄pē) in scriptur̄ sepe vocāt. q̄ signa erāt rei sacre quā vtiq̄ nō p̄stabant. Illa at̄ apls opa legis dic̄ q̄ t̄s significandi gratia vel in onus instituta sunt.

Quare sacra sūt instituta. **D**uplici autē de cā sacra instituta sunt. p̄p̄ hūmilitationē r̄ eruditionē. exercitator⁹. **P**rop̄ hūmilitatōz q̄dē vt dū hō in sensibilibus reb⁹ q̄ natura infra ip̄s sūt. ex p̄cepto creatoris se reuerendo s̄ijcit. vt ex hachūmilitate et obediā deo maḡs placeat. r̄ vt apud eū mereat cur⁹ impio salute q̄rit in inferiorib⁹ se. r̄ si nō ab illis s̄p̄illa a deo. **P**rop̄ eruditionē etiā instituta sunt. vt p̄ id q̄d foris i specie visibilib⁹ certū ad inuisibilem virtutē q̄rit est agnoscēdā mens erudiat. **H**ō eū q̄ an p̄ctm̄ sine medio deuz

re nisi purificarent r̄ iudicio sacerdot⁹ eēt mūdi. Sed tūc obijtes. cū lepra sit morbo incurabilis. vt q̄ nullus mūdaret. **D**icit̄ p̄r q̄ aliq̄ radicit⁹ habebāt eām morbi. r̄ isti nūq̄ mūdabant. nec fm virtutē. nec fm iudiciū sacerdotis. Aliq̄ hō hēbant s̄g. r̄ isti mūdari poterāt. i. mūdari oīdi. cū illa s̄g iā cessabāt. **T**riplix autē de cā instituta sunt sacra. **T**ri male dicere. q̄ vni⁹ rei vni⁹ cus ē finis. ḡ vt q̄ vna sola sit cā p̄ncipalis. **R.** dōz q̄ vna s̄ sola cā p̄ncipalis sēz aīe oīar⁹ sine repatio. **S**ed q̄ aīa plures h̄z porētiās. p̄nt fines plurificari penes illas. vno t̄n p̄ncipali sine exēte. **E**t ei in nob̄ vis regitima. r̄ q̄ntū ad hāc ē erudito. **E**t vis inasabilis. r̄ q̄ntū ad hāc ē hūmilitatio. **E**t vis r̄cupiscibilis. r̄ q̄ntū ad hāc ne fastidiat est exercitatio. **V**el aliter. eruditio quārum ad cognititiuam. hūmilitatio quantum ad affectiuam. **E**t exercitatio q̄ntum ad operatiuam. **P**rop̄ hūmilitationē q̄dē r̄. **T**ri in h̄ pueri oīdo. q̄ aīa ē s̄ h̄mōi creaturas. ḡ i eis se s̄ijcit p̄uerit in h̄ oīdo natural. **R.**

Aug. sup eplam ad hebreos. Ro. iii. Ro. v.

Que dicitur ogaleg.

Prima

Secunda.

Empliq de sacramenta instituta sunt. s̄z ad eruditionē. hūmilitationē et exercitatio nem.

vidēbat. p̄ p̄ctm̄ a dō habuit vt neq̄q̄ diuīa q̄at cape. nisi hūanis exercitat⁹. **P**rop̄ exercitatio nē s̄it instituta sūt. q̄ cuz hō ociosus eēt nō possit. p̄ponitur ei vtilis r̄ salubris exercitatio in sacris q̄ vanā r̄ noxiā declinet occupationē. **H**ō ei facile capit a tēptōze q̄ bono vacat exercitio. **C**ū h̄iero. monet. **S**p̄ aliqd̄ boni opis facito. vt te occupatū dyabol⁹ inueniat. **S**ūt at̄ exercitatio nū tres species. vna ad edificatōz aīe p̄tinet. alia ad corpis somētū. alia ad vtriusq̄ subuersionē. **L**um igit̄ absq̄ sacris q̄b⁹ n̄ alligauit potētiā suā de⁹ hōi ḡ am dona re possit. p̄dict⁹ de causis sacra instituit. **I**n q̄bus instituta sūt sc̄ra. **E** duo autē sunt i q̄bus sacra s̄stitit. sc̄z s̄ba r̄ res. **V**erba vt inuocatio trinitatis. res vt aq̄ oleum r̄ h̄mōi. **D**e differētia sacroꝝ veterū r̄ nouorū. **I**am videre restat differētiā sacroꝝ veterū r̄ nouorū vt sacra vocem⁹ q̄ antiq̄ res sacras s̄gnabāt vt sacrificia r̄ oblationes r̄ h̄mōi. **R**oz autē differētiā breuit̄ Aug. assignat dicēs. q̄ illa p̄mittebant tantū r̄ signū faciebāt. bec autē dant salutem.

fit vtil⁹ r̄ cū sacra sint corpales res. ḡ ad modicū sūr vtilia p̄p̄ exercitator⁹. **R.** dō. q̄ exercitari i obsequiā ip̄o r̄ sacroꝝ p̄ced̄ dupl̄. **A**ut i solo exteriori ritu. r̄ sic ad modicū valer. **A**ut iūcra deuorōe mēt⁹. r̄ sic nō ē corpali. **S**i etiā q̄dā mō spūal. ac p̄ h̄ mltū vtil. **D**uo autē sūt i q̄bus sacra s̄stitit sc̄z s̄ba r̄ res. **T**ri male diuidat. q̄ oē s̄bz ē res. **I**tē vt q̄ diuidat insufficient. q̄ bugo dic̄ q̄ s̄stitit in reb⁹. dic̄ r̄ fact⁹. **R.** dō. q̄ res arat h̄ ad visibilia. r̄ m̄ḡ strict⁹ accipit sacra q̄ bugo. q̄ ille accipiebat quācūq̄ institutōz honestat⁹ i dei ecclia sacra ē m̄ḡ hō strict⁹ accipit. **M** p̄mittebat t̄n r̄ signū faciebāt. **T**ri aug. male dicere. q̄ aut p̄mittebat illis quī erāt ill⁹ r̄ p̄is. aut futur⁹. futur⁹ n̄. q̄ nō p̄mitte aliq̄s aliqd̄ alienū nisi ille sit. **S**i ill⁹ q̄ tē erāt. s̄t̄ar q̄ ad sacra noue legi illi n̄ p̄ueniūt. ḡ decepti erāt in p̄missione. **R.** dō. q̄ h̄ accipit p̄missio n̄ gra iustificat⁹. **S**i glie. r̄ illa p̄mittebat s̄z n̄ dabāt. q̄ tanua nodū erat ap̄ta. **H** aut p̄mittebat r̄ dāt. cū tanua sit ap̄ta a r̄p̄o.

Tertia.

Exercitari omis tria genera.

12

13

14

15

16

17

18

19

20

H intelligētia eoz q̄ in hac pre determinanf. q̄ de facis in generali. Et pmo q̄rit de facioz in- stitudo. Secdo de significacoe. Tertio de dūne- ria. Quarto de efficacia. Quinto de differētia facioz ve- rez ⁊ nouoz. Sexto de grā in eis collata.

Questio

Quādo debuerūt institui. vñ pmo p hoc q̄ nō vñ decere deū. qm̄ magis ē recreare ⁊ reparare q̄ creare. ḡ si potētia creādi de sibi soli reseruauit. multo fort⁹ vñ q̄ potētia repandi. ḡ vñ q̄ solus de⁹ sit medic⁹ ⁊ medicina ḡ nulla alia sacra. Itē natura inferioz facit sp̄ pau- cio ra p̄to p̄t bono mō ⁊ in h̄ ē laudabilis. q̄ pau- cioz est via mag⁹ eligibilis. ḡ ⁊ hoc attribuēdū est sume natu- re. si ḡ hō sufficēter repat p̄ fidē ⁊ v̄tutes. ḡ sup̄flūū fuit dare sacra. Itē q̄ nō expedit egrotō vñ. q̄ tāto meli⁹ ē egrotō q̄to plures ⁊ lactores h̄z vias veniēdi ad salu- rē. ⁊ tāto est in maiori piculo q̄to est via sibi artioz.

Sz institutis sacris nō est alia via veniēdi nisi p̄ sacra. p̄t aut̄ erat oīs via q̄ se disponebat egrot⁹ ad grām. ḡ arra- ra est via p̄ facioz institutionē. Itē q̄tū mādara fua- re nō sit graue nature sane. nō est graue nature infirme ḡ multiplicare mādara nō est nisi aggrauare sarcinā. ḡ si sola moralia eēt in p̄cepto. facili⁹ deueniret ad salu- rē. ḡ instituire sacra vltim⁹ nō fuit nisi viā salutē aggra- uare ⁊ impedire. Contra. Aliq̄ plus indiget egrot⁹ q̄ sa- nus. ḡ aliqd plus oportet dari hōi curādo ad pueniēdū ad salutē q̄ si nō cecidisset. talia sūt nō sunt nisi sacramē- ta. q̄ alias etiā habem⁹ alia. ⁊ habuisset grām ⁊ v̄tutes ⁊ dona. ḡ rē. Itē q̄ hō fuit ignorās. fuit oportū ⁊ co- ueniēs sibi dare documēta p̄ceptoz siue legalia. ḡ cum esset infirmus pari rōne ⁊ medicamēta. ⁊ talia. Itē bu- mana natura lapsa erat in oīa ⁊ in coepe. ⁊ ad hoc q̄ p- fectere releuare decuit vt cā de assumere totā. ḡ si medi- cina d̄z m̄dere effectū reparōis. decuit vt medicina ha- beret aliqd corpale ⁊ spūale. h̄z talia sunt sacra. ḡ sacra- mēta debuerūt institui. Itē oīs religio vt dicit Aug. d̄ faulū habuit aliq̄ signa exteriora in quibz ueniret vt deū colerēt. ⁊ hoc p̄z discurredo in figuris. etiā in idola- tris. Si ḡ ecclia deberet habere signa sacre religiōis si- bi ueniētia. ⁊ h̄mōi sunt signa rei sacre ⁊ sacramēta. de- cuit deū instituire sa- ramēta.

Quādo debuerūt institui. vñ pmo p hoc q̄ nō vñ decere deū. qm̄ magis ē recreare ⁊ reparare q̄ creare. ḡ si potētia creādi de sibi soli reseruauit. multo fort⁹ vñ q̄ potētia repandi. ḡ vñ q̄ solus de⁹ sit medic⁹ ⁊ medicina ḡ nulla alia sacra. Itē natura inferioz facit sp̄ pau- cio ra p̄to p̄t bono mō ⁊ in h̄ ē laudabilis. q̄ pau- cioz est via mag⁹ eligibilis. ḡ ⁊ hoc attribuēdū est sume natu- re. si ḡ hō sufficēter repat p̄ fidē ⁊ v̄tutes. ḡ sup̄flūū fuit dare sacra. Itē q̄ nō expedit egrotō vñ. q̄ tāto meli⁹ ē egrotō q̄to plures ⁊ lactores h̄z vias veniēdi ad salu- rē. ⁊ tāto est in maiori piculo q̄to est via sibi artioz.

Sz institutis sacris nō est alia via veniēdi nisi p̄ sacra. p̄t aut̄ erat oīs via q̄ se disponebat egrot⁹ ad grām. ḡ arra- ra est via p̄ facioz institutionē. Itē q̄tū mādara fua- re nō sit graue nature sane. nō est graue nature infirme ḡ multiplicare mādara nō est nisi aggrauare sarcinā. ḡ si sola moralia eēt in p̄cepto. facili⁹ deueniret ad salu- rē. ḡ instituire sacra vltim⁹ nō fuit nisi viā salutē aggra- uare ⁊ impedire. Contra. Aliq̄ plus indiget egrot⁹ q̄ sa- nus. ḡ aliqd plus oportet dari hōi curādo ad pueniēdū ad salutē q̄ si nō cecidisset. talia sūt nō sunt nisi sacramē- ta. q̄ alias etiā habem⁹ alia. ⁊ habuisset grām ⁊ v̄tutes ⁊ dona. ḡ rē. Itē q̄ hō fuit ignorās. fuit oportū ⁊ co- ueniēs sibi dare documēta p̄ceptoz siue legalia. ḡ cum esset infirmus pari rōne ⁊ medicamēta. ⁊ talia. Itē bu- mana natura lapsa erat in oīa ⁊ in coepe. ⁊ ad hoc q̄ p- fectere releuare decuit vt cā de assumere totā. ḡ si medi- cina d̄z m̄dere effectū reparōis. decuit vt medicina ha- beret aliqd corpale ⁊ spūale. h̄z talia sunt sacra. ḡ sacra- mēta debuerūt institui. Itē oīs religio vt dicit Aug. d̄ faulū habuit aliq̄ signa exteriora in quibz ueniret vt deū colerēt. ⁊ hoc p̄z discurredo in figuris. etiā in idola- tris. Si ḡ ecclia deberet habere signa sacre religiōis si- bi ueniētia. ⁊ h̄mōi sunt signa rei sacre ⁊ sacramēta. de- cuit deū instituire sa- ramēta.

Quādo debuerūt institui. vñ pmo p hoc q̄ nō vñ decere deū. qm̄ magis ē recreare ⁊ reparare q̄ creare. ḡ si potētia creādi de sibi soli reseruauit. multo fort⁹ vñ q̄ potētia repandi. ḡ vñ q̄ solus de⁹ sit medic⁹ ⁊ medicina ḡ nulla alia sacra. Itē natura inferioz facit sp̄ pau- cio ra p̄to p̄t bono mō ⁊ in h̄ ē laudabilis. q̄ pau- cioz est via mag⁹ eligibilis. ḡ ⁊ hoc attribuēdū est sume natu- re. si ḡ hō sufficēter repat p̄ fidē ⁊ v̄tutes. ḡ sup̄flūū fuit dare sacra. Itē q̄ nō expedit egrotō vñ. q̄ tāto meli⁹ ē egrotō q̄to plures ⁊ lactores h̄z vias veniēdi ad salu- rē. ⁊ tāto est in maiori piculo q̄to est via sibi artioz.

Sz institutis sacris nō est alia via veniēdi nisi p̄ sacra. p̄t aut̄ erat oīs via q̄ se disponebat egrot⁹ ad grām. ḡ arra- ra est via p̄ facioz institutionē. Itē q̄tū mādara fua- re nō sit graue nature sane. nō est graue nature infirme ḡ multiplicare mādara nō est nisi aggrauare sarcinā. ḡ si sola moralia eēt in p̄cepto. facili⁹ deueniret ad salu- rē. ḡ instituire sacra vltim⁹ nō fuit nisi viā salutē aggra- uare ⁊ impedire. Contra. Aliq̄ plus indiget egrot⁹ q̄ sa- nus. ḡ aliqd plus oportet dari hōi curādo ad pueniēdū ad salutē q̄ si nō cecidisset. talia sūt nō sunt nisi sacramē- ta. q̄ alias etiā habem⁹ alia. ⁊ habuisset grām ⁊ v̄tutes ⁊ dona. ḡ rē. Itē q̄ hō fuit ignorās. fuit oportū ⁊ co- ueniēs sibi dare documēta p̄ceptoz siue legalia. ḡ cum esset infirmus pari rōne ⁊ medicamēta. ⁊ talia. Itē bu- mana natura lapsa erat in oīa ⁊ in coepe. ⁊ ad hoc q̄ p- fectere releuare decuit vt cā de assumere totā. ḡ si medi- cina d̄z m̄dere effectū reparōis. decuit vt medicina ha- beret aliqd corpale ⁊ spūale. h̄z talia sunt sacra. ḡ sacra- mēta debuerūt institui. Itē oīs religio vt dicit Aug. d̄ faulū habuit aliq̄ signa exteriora in quibz ueniret vt deū colerēt. ⁊ hoc p̄z discurredo in figuris. etiā in idola- tris. Si ḡ ecclia deberet habere signa sacre religiōis si- bi ueniētia. ⁊ h̄mōi sunt signa rei sacre ⁊ sacramēta. de- cuit deū instituire sa- ramēta.

nō coicauit potētia creatōis. Dōz q̄ creatio ē ex n̄ ente iō nō est sibi necessaria potētia ad disponēdū. nec potē- tia ad informādū. h̄z solū potētia ad efficiēdū. ideo. rē. Sz q̄ iustificatio ē alie⁹ entis melioratio. pot̄ cē info- māz ⁊ disponēs ⁊ efficiēs. Informare nō uenit. iō h̄ dedit creature vt gratie. Disponere n̄m ē cū adiutorio dei. h̄z efficere dei solū. nulli ḡ coicauit potētia effectiuam h̄z dar informatiuā grē. ⁊ dispositiuā sacris. Ad illū qd̄ obr̄ q̄ nobilitatis ē opari p̄ pauoia. ddm̄. q̄ v̄z ē. si eq̄ bñ p̄ pauoia res sit. ⁊ q̄ nostra repatio nō sit oī- no fm̄ potētia agētis. h̄z fm̄ d̄grūtiā recipiētis. q̄ ē ibi mia ⁊ vitas. ideo nō tm̄ debuit esse iustificatio p̄r info- mationē q̄ est p̄ v̄tutes. h̄z p̄ p̄pationē q̄ est p̄ sacramē- ta. Vel alr̄. vt dicit Aug. Curruēs sūt arma ad pugnā dū. sacra ad defendēdū. Tñ sacra adiuuāt grām. ⁊ ideo nō sup̄flūū. qd̄ p̄z. q̄ grā delet culpaz. h̄z nō absoluit a pena. Ad illud qd̄ obr̄ q̄ cēt facioz via. ddm̄. q̄ et si p̄les eēt. n̄ nulla ita bona. nulla ita vtilis. nulla ita efficax ⁊ cōpēditiosa. Prererea hō eā nesciebat. ⁊ ad in- q̄rēdū piger erat. ideo oportuit ⁊ expedit vt sibi ostēde- ret. ⁊ ad eā p̄ceptū inueneret. maxime q̄ est p̄dignus ne- cessario effectū sacri. Ad illud qd̄ obr̄ de mādara. q̄ 20 sūt graua nature infirme. ddm̄ q̄ ē onus onerās ⁊ est onus alleuiās. sicut sūt pēnē i aut̄. ⁊ curruēs in equis. Dumū on⁹ verū ē qd̄ grauar. Sed mō on⁹ ⁊ si sit on⁹ de se. tamē nō onerat portatē. Sic ⁊ mādara. p̄ cur⁹ por- tationē reddidit lapso v̄tus. ⁊ si sit pōdas. n̄ q̄ v̄tute ad- iuuat ⁊ alleuat. talia sūt sacramēta. in quibz inuenit grā que fortificat ⁊ facit mandara facilia.

Questio

De sacramētis q̄rit ad significatiōē. Et q̄ significa- tio sit de eētia siue integritate sacramēti ostēdit p̄mo p̄ diffinitionē siue notificatiōē quā magister ponit in littera. sacramētū est sacre rei signū. Itē Dugo in li- de sacramētis. sacramētū ē materiale elemētū ex similitu- dine representās. ex institutiōē signās. ḡ si sacramētum esse suū h̄z ex institutiōē. ⁊ est instituti ad significādū. ḡ sig- nare ē ei eētial. Itē sacra mēta instituta sunt ad no- strā eruditiōē fm̄ q̄ bugo d̄r ⁊ magister tāgit in littera. h̄z nō ad eruditiōē corpaliū. ḡ ad eruditiōē spūaliū. h̄z sacramēta sūt corpalia. ⁊ nō ducūt in spūalia. nisi i rōne signi. q̄ offerēdo se sensibz aliū faciūt i cogitōz v̄tute ḡ rē. Itē sacra mēta ē elem̄. aut ergo p̄z elemētū cor- porale. aut etiā simul cū h̄ dicit aliqd spūale. Nō pure corpale h̄z stat. ḡ cū h̄ aliqd spūale. Illū ḡ spūale aut v̄tutē ei fm̄ h̄tate. aut fm̄ intētiōz. Sed nō fm̄ h̄tate. illū d̄stat. cū nō sit capax sicut infra p̄babitur. ḡ fm̄ in- tētiōnem. h̄z v̄tutē fm̄ intētiōnem ē v̄tute sicut signū v̄tutē signo. ḡ de sacramētoz integritate ē ipa signū. Contra sacramēta sūt instituta ad curandū. h̄z ad h̄ q̄ aliq̄ medicina sit curatiua nihil facit q̄ curatiōz significet. h̄z solū q̄ curret. ergo sacramētū p̄r eē p̄fecta medicina etiāz sine signō. ergo significatiō nō ē de integritate sacramēti.

Item si sacramētū ē medicina. sacramētū aliqd mō ē cā. h̄z cā nō est signū effect⁹. in o magis signū. ergo sacra n̄ ē ti potētia significari q̄ significare. Itē si signū est de integritate sacramēti. ergo qd̄ nō signū nō ē sacramētum ⁊ qd̄ nō signū bute. ei cui nō significat nō ē sacm̄. h̄z sacm̄ baptisimū nihil significat puulo. ḡ puulo nō est sacm̄. ḡ dū puul⁹ recipit baptisimū nō recipit sacm̄. h̄z h̄ est ab- surdū. ḡ signū nō est de integritate sacri. Itē si signū est sacm̄. aut ḡ demonstratiuū. aut p̄noticiū. aut rememora- tiuū. Nō p̄r eē nisi demonstratiuū. qm̄ efficit qd̄ figurat. vel salte si nō efficit. cū signū ⁊ signatū sint relatiua. sūt

17 nō alligant. sicut dicit mgr̄ i tra. Ad illud qd̄ obr̄ q̄

18

19

20

simul natura. si signū est pñs et signatū. Sed demōstra-
 tiuū nō est vt vt. qñ nō. cū demōstrat inesse gram et non
 insit. tūc vt est falsum signū. et falsus sacm. Item si si-
 gnū est. aut est naturale. aut voluntariū. Si naturale. et
 sacra sunt a natura. Et si b. cuz illud qd est naturale sit
 idē apud oēs. tūc et sacra. qd certū est et falsus. Si vo-
 luntariū. et cū voluntaria augent et minuant tota die sic
 patet inductiōibus. ergo pari rōne videtur qd sacramē-
 ta pñt mutari p voto. Si tu dicas qd sunt signa volun-
 taria. qd sunt a voluntate diuina. s; cū talia sint cetera crea-
 ta. et omne qd est sub celo. et nō dñt dici. ppe hoc sig vo-
 luntaria. aut si b. tunc pari rōne cetera creata. **21** **¶** ad
 pñctoz intelligētā est notādū qd sacralis medicina de
 sua integritate h; significatōz. et b. cōis est et essentialis
 oib; sacra. Rō aut hui; vt credo hec est. qm sacralis
 medicina et sufficiens medicamē. qd igit hō lapsus nō tñ
 lapsus ē in pñtate et cupit. s; etiā i cecitate et grātie. Jō
 vt in vtroq; curet p sacm. nō tñ d; sacm hñe qd grātū
 sed etiam misticum. et ita figuratiuum et significatiuum
 Rursus qd est suff. cōis medicina de se. fert secū suum p
 paratōiū. Tñ sicut medicina corporalis nō pdest nisi p
 paratē suscipiēs. sic necesse ē fieri spūalit. et qm fides di-
 sponit boiem vt ei sint salutifera sacra. et mor; fidei exci-
 tatur p exhibitionē signi vt requirit signatum. et hoc bō
 disponit ad curatiōē. id tanq; medicina efficax et suffi-
 ciens. sacralis medicina h; significatiōē d sua integri-
 tate. et ita essentialit loquēdo sacm ē signū. et hoc p; re-
22 sponso ad pñm argumētū qd obijcit de medicina corpo-
 li. qm nō est sile vt ita patet. **¶** Ad illud qd obijcit qd nō
 est signū effect; ddm qd illud vey est qñ hirudo signatū
 psequit habituē causandi. in sacris autē aīcedit. Ut
 ddm qd b vey est in hīs q bñt vere ac ppe rōne cause et
 effect;. Vera em cā natura pōt est effect;. et iō a sensib;
 nris remotior. et q significatio est p id qd ē nobis pñm
 quū. iō significam; cāmp effectū nō ecouerso. Sed hoc nō
 est vey in pposito. Quia em sacm nō h; hē rōne cause
 nec gra rōne effect;. iō gra sibiūior ē. et a sensib; nris re-
 motior. Et etiā qd corpale nō ē pñm; iō recte p illd
 grātia assignat et nō ecouerso. pposito s; illa locū h; in
23 vera cā sicut est sol et luna. **¶** Ad illud qd obijcit qd sacm
 nō signat puulo. ddm qd signū duplicē h; cōparatiōē. et
 ad illud qd significat. et ad id cui sigt. et pma est cōnial
 et h; ipam sig in actu. scdm at h; in bitu. et a pma d; si-
 gnū nō a scda. vñ circūsup taberna sp est signū etiā si
 null; aspiciat. sic sacramētū sp signū est qñuis null; cogi-
 scat. S; tñ ad huc nō soluit. qd qñuis sit signū. nō tñ si-
 gnificat hui;. Jō ddm qd sic puulo sufficit fides aliena.
 ita sufficit q significet ipi puulo in alio. vñ qñuis nō si-
24 gnificet ei in se. significat tñ in alio. **¶** Ad illud qd qñ-
 tur qd genere signi dñt. ddm qd alia sacra significau-
 runt qd futur; erat. vt legalia aliq qd pñtū i sacramē-
 ta nostra. q signat passionē pñtū sicut dicit glo. sup il-
 lud Ro. vj. cōsepulti estis. Glo. quicqd gestū est i cru-
 ce xpi. in hīs nō tñ dicitis s; etiā gestis figurat. loquit
 de sacramētis. Sūt etiā signa demōstratiua. qd signat
 quod donat. Tñ duplicē habēt significatōz. pñtā scz
 allegorē. Propriā respectu pñtis. s; allegorē respe-
25 ctu pñtū. Qd q obijcit qd signū et signatū simul sunt natu-
 ra. ddm qd vey est sub rōne signi. non aut opret q simul
 sub rōneret significare. qm hec intentio signoz nō po-
 nit rez esse nisi apud animā. Similiter quod obijcit
 qd si sunt demōstratiua tūc sunt falsa. ddm qd signum du-
26 plicē habet veritatē vt dicit An; Tñ ab institutione
 altaz ab xpi. Ab institutione. quia imposta est ad hoc
 signandū. et hec veritas nō potest pmutari. Alia veri-

tas est fm ysum scz qñ significat illud ad qd est insti-
 tuta per ysum et hanc veritatē am itere. Signus ergo sa-
 cramentale quantū ad primā sp est verum. similiter qñ
 ad scdam semp est verum. qñ est ex pte sui siue etiaz
 dantis. sed impeditur solum a pte suscipientis. ideo sa-
 cramentū nō falsificat. sed male recipiens falsus et vu-
 cras iudicatur. **¶** Ad illud quod obijcit qd nō est na-
 turalē nec voluntariū. ddm qd sacramētū habilitatē ad
 significandū habet ex natura. sed acutitatē habz ex in-
 stitutiōe. Unde hugo dicit qd tria sunt in sacramēto.
 similitudo ex creatione. significatio ex institutiōe. san-
 ctificatio ex benedictiōe. Prima est indita per creatō-
 re. scda adiuncta p saluatiōē. tertia admissa p di-
 spōsatiōē. Quod ergo ob. qd ē xpi voluntariū nobis ē na-
 turalē. dicitū qd vey ē si det rei illud nō solū vt in casu
 sed etiā vt sit ab ea. ita q sit a pñctis subiecti. et qd
 rō nō est i sacramētis. ideo hē et ppe sūt voluntaria. et sic
 patet q sūt signa et qualiter significant.

¶ Questio. liij. c

Utr; sacmēta sint gratie et rentia. Et q sic videt sup il-
 lud psal. Posuit tenebras latibulā. glo. latuit diuinitas
 in carne. remissio peccatorum in baptismo. sed diuini-
 tas erat in carne fm veritatē. ergo et remissio peccator
 in baptismo. sed illa est per gratiā. ergo gratia est in ba-
 ptismo. Item hugo aperte dicit qd septem concurrunt
 ad sanandū hominē. scz deus. medicus. homo. egrot;. et
 gratia antidotum et vas sacramētū et. et vltimo dicit
 q vas est sacramētū. et subiungit quare. quia continet
 gratiam sicut vas seruat medicinam. Item idem hugo
 in distinctione sacramenti apte dicit qd sacramētū ex
 sanctificatione continet aliquā inuisibile et spiritalē
 gratiam. ergo gratia est in sacramento sicut in continē-
 re. Item idem ratione videtur. quia in sacramento al-
 taris corpus christi verum quod signatur nō solū ibi
 est tanq; in signo. sed fm veritatē cōtinet ibi. alioquin
 nō differret a sacrificijs vt. leg;. ergo similiter si bap-
 tismus est sacramētū noue legis. nō solū est ibi gratia
 q in signo sed etiam ibi essentialiter continet. Item si
 dicas qd illud nō conueniret. quia gratia est accidens.
 et debet esse perfectio creature nobilissime scz rationa-
 lis. qta nō debet contineri in creatura irrationali. Et
 tra. nobilitas est diuina essentia q sit gratia que poci-
 dit ab ipa. sed creatura nō rationalis est capax diuine
 essentie. ergo multo fortius gratie. Itz accidens quod
 nō habet ortum a pñctis subiecti. nō determinat si
 bi materiam. sed gratia est huiusmodi. ergo nō determi-
 nat sibi materiam. ergo potest esse in qualibet creatura
 ergo et. Item in sacramento altaris videmus qd sunt
 accidentia materialia. sed tamen virtute sacramenti su-
 spenduntur a materia. ita qd nō sunt in aliquo subiecto
 ergo cum gratia sit multo spiritalior. videtur qd magis
 sit apta vt sit in alijs sacramētis fm essentiam et veri-
 ratē. nō tamen vt in subiecto. ergo videtur qd sit po-
 nendum qd gratia sit in sacramento sicut in continēto.
 Contra. gratia est media inter naturam et gloriā. er-
 go nihil est capax gratie quod nō est capax glorie. cum
 ipsa sit tanq; intima dispositio. Sed nullum sacramē-
 tum est capax glorie. hęc gratie. Itē si gratia esset pñ-
 us in sacramento. cum accidentia nō mutent subiectū
 nunq; illa gra trāsiret ad animā. q frustra esset. sed b nō
 est ponendū. q nec primū. Item gratia cuz sit perfectio
 anime. et pfectio q est accidens dependet ab anima. multo
 magis q anima a corpore. sed anima nunq; creatur nisi i
 corpore. s; simul creatur et est cum corpore. q multo for-

Sacramenta 29
sunt vasa græ
q̄ ipsa signat

rius gr̄a s̄ll creat̄ et est in aia. q̄ nō est i sac̄o. Itē si gr̄a ē
in sacro tāq̄ in vase p̄tinere. Itar q̄ h̄ nō est ob aliō nī
si vt a sacro trāsfundat in ipaz aīam. q̄ si nō trāsfundit.
frustra ē ibi. S̄z possibile est q̄ aliq̄s fieri accedat ad sa
cramētū. tūc Itar q̄ gr̄a n̄ trāsfundit. q̄ frustra fuit gr̄a
in h̄ sacro. Itē gr̄a imediate adducit et reformar ad deū
aīam. q̄ a deo erit imediate influere in ipam aīam. nō q̄
trāsfundit in dīare alio vase. **¶** R̄. dōm ē ad h̄ fm dī/
dā. q̄ ipa sacra sunt vasa gr̄e. cū sint in vltima disposi
tione. q̄ est sc̄ificatio p̄ verbū. et mediātū illis trāsfun
dit in ipam aīam. et in ipa aīa trāsfusa abluit siue vngit
inter. sic in signo vltimū signat exeri. et p̄ tūto dicit
q̄ sacra noue legis sūt causa gr̄e. et efficiūt qd̄ figurant.
S̄z tū sic oñū ē p̄ ples rōes. nō aliq̄ mō dīcedū ē q̄ gr̄a
p̄tinet i ipis sacris eēntialit̄. tanq̄ aq̄ i vase. vel medi
cina i p̄tite. imo h̄ intelligere ē erroneū. S̄z dicit cō/
tinere gr̄am. q̄ ipam signat. et q̄ nisi ibi sit defect̄ ex pre
suscipit̄. in ipis gr̄a illa intelligēdo. q̄ gr̄a sit i aīa
nō i signis vltimū. p̄ tūto etiā dicitur vasa gr̄e. Pos
sūt etiā dicit vasa alia rōe. q̄ sicut qd̄ ē i vase. nō ē de ipo
nec ex ipo. s̄z cū ipo haurit. sic gr̄a nō ē a sacris. nec de sa
cramētis. s̄z ont̄ a fōte eterno. et ab illo haurit ab ipa aīa
in ipis sacris. et sicut qd̄ recurrit ad vas cū requit liguō
rē. sic gr̄a dicit liguō gr̄e et nō h̄nti recurritū ē ad ipa sacra. et
30 ita p̄z n̄tio ad illa duo yba hugo. **¶** Ad aliō qd̄ obr̄ q̄
laret remissio p̄tōz i baptismo. dōm q̄ h̄ intelligit de
laretia signi i signo. qd̄ qd̄ h̄z vltiorē rōz q̄ rōz signi
31 aīa. **¶** Ad illō qd̄ obr̄ de sacro altaris. dōm q̄ d̄s possz
s̄llē facere si veller. S̄z tū nō ita q̄gruit h̄ sicut ibi. q̄ i il
lo sacro est trāsfubstātiatio. vñ illud qd̄ signat ibi ē est
suba quā q̄gruit eē p̄ se. q̄gruit etiā illis sp̄ibz velari ad
n̄tam vtilitatē. S̄z gr̄am nō q̄gruit sic eē p̄ se. cū non sit
suba. Nec p̄tineri i illis sacris corporalibz. cū de sui nafa
sit creata vt sit i multo nobilitat̄. q̄ q̄ p̄tētia nō dero
gat sapie et ordiari. iō q̄uis d̄s possit facere. nō tū fac
nec ē simile. sicut mōstratū est. Si q̄ obiectas q̄ non dif
fert a sacris. vt. le. q̄ ibi erat tanq̄ i signo. dōm q̄ illud
signat h̄z aliqua rōem curadi. sic postea patebit. n̄ tū h̄z
32 rōem p̄tineti materialit̄. **¶** Ad illud qd̄ obr̄ q̄ diuina
eēntia ē in q̄libet creat̄a. q̄ gr̄a p̄t̄ eē. dōm q̄ nō est s̄llē
nec loq̄ a mōiō. et rō ē. q̄ eē p̄ gram inhabitat̄ p̄suppōit
esse p̄ eēntiā. et addit ad illa multo maiore nobilitatem
a p̄tē qd̄ recipit. et iō ē p̄ns i illo argumēto. Bñ ei cō
cluderet si eē p̄ gr̄am nō includeret i se esse p̄ eēntiā. sed
33 in cludit sicut bñ eē includit eē. **¶** Ad illō qd̄ obr̄ q̄ gr̄a
nō dētermiat sibi subiectū. q̄ nō h̄z i illo cām. dōm q̄ et
si nō h̄z cām. h̄z tū occasione. q̄ aīa creata ē vt gr̄a p̄tici
atur. et ad hoc ē habilis de sui natura. nō sic alie creatu
34 re irrōnales. **¶** Ad illud qd̄ obr̄ q̄ i sacramēto altaris
manēt accedētia sine subicō. q̄ s̄llr in alijs sacris gr̄a. di
cedū q̄ nō ē s̄llē. q̄ ibi manēt accedētia. et p̄p̄ n̄ti sensus
infirmatē. et p̄pter fidei vtilitatē. S̄z si gr̄a illa esset i
sacramētis. nulla eēt vtilitas. p̄pter h̄ q̄ d̄s sp̄ ē p̄sens.
vt det gr̄am digne accedēti. imo eēt ibi deordinatio. et
derogaret iā ipi gr̄e. qd̄ nō d̄z fieri diuino miraculo. q̄
ipa gr̄a nata ē p̄ficere animam et in ea esse.

Questio iiii

¶ Quid sit vasa gr̄e effectiua. et q̄ sic videt. q̄ ista assi
gnat differētia sacroz. nō. le. ad sacra vt. le. q̄ hec efficit
unt. illa solū figurat. S̄z qd̄ efficit ē cā efficiēs. q̄ sacra
nō. le. sūt gr̄e effectiua. **¶** Gr̄e Hugo dicit q̄ sacra nō. le.
infusa p̄mū benedictōe sc̄ificat. Et alibi dicit q̄ sūt ex sa
c̄ificatōe sc̄ificāna. S̄z nō sc̄ificat aīa nisi p̄ gr̄am. q̄ ef
ficiūt ipam gr̄am i aīa. **¶** Itē m̄gr̄ i diffinitōe sacri i lra

dicit q̄ sacm̄ ē qd̄ similitudinē gerit et cā existit. s̄z non for
malis neq̄ finalis neq̄ materialis. vt sup̄ mōstratū est
q̄ a diuisione est cā efficiēs. **¶** Itē idē videt rōne. q̄ signū
institutiū humana institutiōe p̄ri nobis aggregare sp̄ia
lē cognitiōez et affectōz. sic curcul̄ ante de mū aggregat
cognitiōne in aīa trāscēntis q̄ ibi sit vinū. et paribulum
et signa belli aggregat timorē. q̄ si diuina institutiō mul
to potētiōz ē q̄ humana. et sacra sūt signa fm̄ diuinā in
stitutiōne. possūt in nobis aggregare multo nobilitiorē
effectū. q̄ p̄nt efficere gr̄am. Itē opposita nata sūt fie
ri circa idē. Unde nihil ē susceptibile culpe nisi sit susce
ptibile gr̄e. et eōuerso. cū q̄ caro q̄ est qd̄ corpale possit
adeo vitari vt efficiat et generet culpā i aīa q̄ sibi vnit̄.
q̄ sacm̄ corpale possit sc̄ificari adeo q̄ trāsfundat gr̄am.
nihil q̄ phibet q̄ efficiat i aīa gr̄am sp̄iale. Itē sicut in
generatiōe carnis ē generas. et generat. et vltiō q̄ no
mediātē sit generatio. ita i sp̄iali regiōe ē regeneras
ebullit. regenerat. hō. et q̄ mediātē sit regeneratio. i sac
mētū. q̄ sicut semē qd̄ erat mediū. generatōe carnali de
fert culpā. eadē rōe sacm̄ defert gr̄am q̄ facit s̄llū. S̄z
nō defert eēntialiter. q̄ defert causaliter. Si dīcas q̄ nō
est simile. q̄ facit ē male facere siue vitari q̄ bñ facere
Noc nihil ē. q̄ nūq̄ adā fute potētiōz vel et culpā. q̄n
xps sit potētiōz ad bonū et q̄ passio. S̄z adā sua culpa
potuit vitare oēm carnē. q̄ xps sua passiōe potuit adō
sc̄ificare sacra. vt ipa sc̄ificata aīas sc̄ificaret et gr̄am da
rēt. **¶** Itē dicit An̄. de cōcep. ygiāli. q̄ si adā stentiler
trāsfuderet iusticiā origiale. s̄z h̄ nō p̄tē nisi mediantē
carne corpali. q̄ multo maḡ xps p̄tē mediantē corpali sac
mēto trāsfudere iusticiā ḡuitā. Cōtra Dis cā effici
ens ē nobilitior suo effectū. et nullū corpale nobilit̄ ē aliq̄
sp̄iale. cū q̄ gr̄a sit sp̄iale. sacris corpale. vt d̄r hugo. nyl
lū sacm̄ ē cā efficiēs ipi gr̄e. Itē m̄gr̄ i lra dicit q̄ nō ē gr̄a
ab illis. s̄z p̄ illa. q̄ videt q̄ sint sic carnales. nō sic s̄s. q̄
nō sūt cā efficiēs gr̄e sic nec canale aq̄. **¶** Itē hugo dicit
q̄ gr̄a nō ē ex ipis sacmētis. s̄z i ipis. S̄z Itar q̄ et d̄t cāz
efficiēt. sic p̄z. g. rē. Itē sup̄ illō ps̄. Bñ dīca do. qui
tribuit mibi itell̄m. glo. d̄t. d̄s p̄ semetip̄m irradiat p̄
as mētēs. q̄ cū illa irradiatio fiat p̄ lumē gr̄e. Itar q̄ gr̄a
ria ē a d̄o imediate. nō q̄ a sacmētis. **¶** Itē h̄ ē quā d̄s
i nob sine nob opaf. si q̄ nō opaf i nob s̄tutē p̄ subiectaz
creaturā. p̄ n̄s nec p̄ gr̄am. Itē ordo d̄z fuari i agē
tibz ergo d̄s p̄ min̄ nobilitē nō d̄z influere i maḡ nobile
S̄z aīa nobilitior ē sacmēto. ergo d̄s nō innuit p̄ sacramē
tū gr̄am i aīam. q̄ gr̄a solo d̄o ē effectiue. Si q̄ sacramē
tū est gr̄e causa. hoc ē solū dispositiue. Queritur ergo
vtrū sacramētum sit causa disponens ad gratiam. **¶** Q̄
sic videt. q̄ si sacramēta noue legis eēt solū causa sine
qua non. tūc ergo in ratione causandi non differēt a
sacramētis legis veteris. et essent in onus. S̄z hoc est
inconueniens. ergo rē. **¶** Itē rā hugo q̄ magister i litte
ra q̄ etiā aliū dicit q̄ d̄s p̄ sacramēta regenerat aīam.
ergo sacramētum ē mediū actōnis diuine i aīam. S̄z
omne mediū agendi aut ē defertēs virtutē aut dispo
nens. Sed sacramētū nō defert. ergo disponit Itē
sacramēta sunt medicīne spirituales. S̄z medicīna cor
poralis disponit ad sanitatem corporalē. ergo medicū
na spiritalis disponit ad sanitatem spiritalē. **¶** Itē
si nihil disponerent nec cooperarentur ad sanitatē aie.
eque bene sine his posset fieri sal̄ sicut cū eis. ergo im
posita nobis in noua lege potius dicenda sūt onera q̄
medicīna. et lex noua lex oneris nō suauitatis. S̄z
Itar. Dispositiō p̄cedit illud ad quod disponit. nō so
lum natura s̄z etiā tpe. Sed simul ē sacramētū perceptō
et gr̄ate infusio tēp̄e. ergo sacramētum non disponit

ad gram. **¶** Sic gra ex nihilo et subito creatur. ergo nul
lo idiger disponere ad hoc vt sit. g^o sacra no disponit
ad gram. Si dicas q no disponit ad hoc q gratia sit.
sz ad hoc q sit ipsa aie. vñ habitate ipam aiam dispo
nendo ad grane susceptione. Contra. ee gratie est suu in
esse. cum accidit. ergo si no bz dispositor ad h q sit.
nec ad h q in sit. **¶** Itē si sacra disponit aiam et habitate
ergo infuit in ipaz. Sed nullū corpale infuit in aliquod
spūale. ergo sacra cū sint copalia. non infuit in aiam.
ergo no habitate ipaz nec disponit. Si dicas forte q i
ipis sacris est aliq virt^o spūalis p qua infuit in aiaz
Querit ergo rōne hui^o virt^o in sacris sit aliqua virt^o p
qua infuit in ipam aiam. Et q no videt. q illa virtus
aut est sba. aut accidēs. Si substantia. aut de^o. aut ange
lus. aut aia. nullū hor^o cerum est. q si illa virtus est de
sacro. tūc deus ē de sacro. Si accidēs. sz nullū accidens
spūale ē in subiecto corpali. ergo aut illa virtus est corpa
lis. et sic no infuit. aut si est spūalis no est in sacramento
¶ Itē illa virt^o est bonū pstar. aut ergo ē bonū magnū
aut medioere. aut parū sicut dicit Aug. No de maio
ribz. q tunc cēt gra vel virtus gruita q est in sola anima
No medioere. q talia sunt potētie aie. ergo est bonū in
finū. Sed h est bonū corpale. ergo illa virtus no ē spūa
lis et no infuit in aiam. **¶** Itē nullū corpale recipit in
spūali copaliter sz solū spūaliter. ergo sicut nullū spūa
le recipit in corpe spūaliter sz copaliter. ergo illa virt^o
cū sit in sacris est ibi copaliter. et ita no est potēs infue
re in aiam. ergo frustra ē ibi. **¶** Itē omne qd recipit in
aliquo ē ibi p modū recipientis et non recepti. sicut dicit
boetius ergo illa virtus recipit in sacro copozali p mo
dū copozis. ergo tē. Si dicas q verū est loquēdo na
turalit. sz illa virtus ē ibi mirabiliter et sup naturā. Co
tra. quātūmūq sit ibi cōtra naturā et q lter cāq. tū est
ignobilior ipsa aia. non ergo infuit in ipam. ergo si no
ponit ob aliud. manifestū est tē. **¶** Contra. beda dicit
q dhs tractu mādissime carnis sue dedit vim regene
ratiuā aqs. ergo aliqua vis collata ē ipis aqs. sed bec
no potuit esse nisi creata. q collata ē creature. et cū essz
ad regenerandū non potuit esse nisi spūalis. q opozis
spūalis virt^o est spūalis. ergo tē. **¶** Itē Aug. dicit et
habet in terra diltinōe. q est virtus aque. vt corpuz
rangat. et corabluat. ergo si aliq virtus ē in sacramento
qua abluit cor. ergo ē spūalis. **¶** Itē videm^o q opa di
uie iusticie sūt ministerio creature copalis. q bz a deo
vim aliquā p qua pnt agere in aiaz. alioqn no possent
sicut patet in igne purgatorio. g^o in opibz mscōe que
sunt p sacra erit q sacra habeat aliquā virtutē a deo si
bz collatā p qua agant in aiam. **¶** Itē videmus q si ali
qz virtus accedat ad baptismū. et si no cōferat ei gra.
q iam bz cā. tamē cōferat ei remissio ois pene quā no
habebat pus. ergo baptism^o sup collatōes grē addit rei
missionē pene. ergo aliq virtus ē in baptism^o ppter virtu
tē grē. eadē rōne in alijs sacris noue ligis. **¶** Itē si nul
la cēt virt^o ibi. tunc ergo rediret incōueniēs sepe dicruz
5) q no differēt a sacris veteris legis **¶** Aliq volunt
dicere q in sacris veteris legis est aliq virtus creata. p
qua infuit in aiam. et habet rōne; curādī differēt. Di
cunt em q in sacris datur gra gratū faciēs. datur etiā
i eis gra grōs data sic est caracter et ornatus aie. datur
etiā dilitas fomitis siue expeditio potētiar. bec ē effi
cacia grē. dicit ergo q respectu gratie gratū faciētis sit
sicut cā sine qua no respectu caractēficatōis et orna
tus sunt sic cā efficiēs respectu ill^o virtut^o. respectu
deblitatōis fomitis siue roboris potētiar sunt cau

sa disponēs et hoc sic manifestū est. Nā sicut videm^o
q in purgatiōe p igne purgatorū est ipsa aia purgabi
lis habens reatū vel maculā veniale. est gra intra aiaz
q sine ipsa non fieret purgatio. est rursus virtus ignis.
Sic in sacro est aia habens defectū et debilitatē potē
tiarū. Est iterū gratia in aia virtus operās. Est iterū
virtus sacri exterior et bis cōcurrētibz roborant et sa
nant potētie. et gra sit efficiēs in sua opatione mediā
te virtute sacri. Sic ergo dicit q sacm est cā gratie si
ne qua no sz gratū faciētis. Est cā caractēficatōis. et orn^o
efficiēs. Est cā efficiēs grē et sanatiōis potētiarū ve
disponēs. et hoc p virtutē que ē in ipso sacro spūalem
et a deo collatā sibi. **¶** Hys visis manifesta ē fm ipsos
rñsio ad obiecta. **¶** Ad illud qd querit pmo. vtz sint 36
causa efficiēs gratie gratū faciētis. dicit q non. Quod
ergo obi de dia hor^o sacroz et illoz. dicit q dia atten
ditur rōne caractēficatōis. et orn^o. et efficiēs grē. et
sic rñdent ad illud hugonis q de illa sanctificatiōe in
telligit. Sicut dicit de eo qd dicit mgr q sint causa effi
ciēs. q si intelligat quantū ad gram gratū faciētis di
cunt q est cā sine q no. Aliter etiā dicunt q potētiar
sit cā disponēs vt ad hoc q in sit. vel ad h q efficiat sit
et h rōne opoz opati. et bz virtutē a passione xpi. no sic
aut erat in ill sacramētis. **¶** Ad illud qd obi q signuz 37
et humana institutione generat cognitionē et affectio
nez spūalem. dicunt q hoc est solūmō dispositiue siue
occasionaliter. no effectiue. imo ipsa aia pferēdo in se
metipsa cognitionē generat et affectiōne. sicut patet ex
emplo manifesto qd alij vident partibulum et timent.
alij non. tū per hoc no pot ostendī q sacramētū sit cā
efficiēs grē. **¶** Ad illud qd obi q de trāsifusione cul
pe mediante carne. dicunt q sicut gra no est in aliq cor
38 porali. sic nec culpa. Sed tū viciōsitas in carne hōe p
rōnem efficiēdi culpā in aia. non sic virtus sacramētū
gram. Et causa huius est. quia gra est effectus nobilit
oz omni virtute copozali. et sit ex nihilo. et hoc est solū
us dei. sed effectus culpe dicit ignobilitatem et imper
fectionem et defectum. ideo omnia argumēta illam
valent que fiunt per similitudinē gratie ad culpam.
¶ Ad illud qd obi q rpus potētiar est in bonū 39
dicunt q verum est. nec tamē sequitur ex hoc q si adā
transmittit culpam mediante carne. q rpus transmittat
gratū mediante sacro. nā istud esset inordinatio. Pre
terea sicut creatura no potest recipere ptiem creandi.
sic nec dandi gram. **¶** Ad illud Ansel. dicit q no an 40
telligit q transfunderet iusticiam carne mediante. sed q
oēs potētiar haberēt illā iusticiā a deo. q no esset imper
dimentū ex parte carnis. **¶** Ad illud quod obi. vtum 41
sacm sit causa disponēs. dicunt q sic. sicut tactū su
it. q disponit ad efficiētiā grē. remittēdo fomitē q un
pedat opationē grē. Vel sicut tactum fuit. q disponit
ad hoc q gra in sit aie. qz non disponat ad h q sit.
et hoc ē dicere q gra ppat ad cām efficiētē. cōparatur
ad sbam suscipiētē sacm. non autē disponit a parte
agentis qd est deus. sed a pre suscipiētis qd est aia. Et
sic p rñsio ad illud qd obi q gra ē ex nihilo. dicit em
q sacramētū no disponit ad gram rōe eius ex q. sed rō
ne eius quod recipit. **¶** Ad illud qd obi q dispositio 42
precedit illud ad qd disponit. dicunt q no semp pcedit
tpe. sicut patet in dispositione q est necessitas sui in di
spositione vltima. sic sacm digne susceptuz disponit
dispositione vltima q simul ē tpe cū gra. sz natura pot
sicut ex grē illa. **¶** Ad illud qd obi q si disponit infuit 43
dicunt q infuit. Qd g^o obi q copozale infuit in spū

rituale. dicunt q' in sacro est aliqua virtus spūalis per quā influit in aīaz. In illa rōne nō valet fm eos q' in aīa mūdāda ē cōsiderare ipaz sbam. rīpaz maculā a q' mūdāda. r' h' fm sbam sit supior omī corpe. tñ rōne macule vel defec' ē inferior. **44** Ad illud qd' qrit vtrū sit in sacris ponere virtutē creatā. dicunt q' sic. Nō g' qrit vtrū sbā aut accidēs. dicit q' accidēs. Nō iter qrit vtrū accidēs corpale aut spūale. dicit q' spūale. Nō obī postea q' accidēs spūale nō ē in subiecto corpali. dicit q' vtrū ē nāli ter. s' ipm sacm h' illā virtutē supra naturā fm ordinē diuine iusticie sup' naturā ignis. Et qd' āplius ē ex pre hac. q' sacm nō ē subiectū nāle siue fm nām. et iō nō ē mirū si h'eat virtutē supra naturā. **45** Ad illud qd' qrit vtrū sit bonū maritū rē. dicit q' virtus illa ponēda ē in cr bona medioeria. q' ē infra grāz r' supra corp'. Si obīctas q' tale bonū ē aīe potētie. dicit q' Aug'. si excludit. p' h' quin alta sint. s' illud dicit exēplādo v' arrādo bonū nō ad subiectū hūanū. Si hō obī q' nō agat vel iūuati potētiā aīe. cū sit medio cre. r' iūu' sit a supior. dicunt q' nō iūuati in potētiā rōne potētiāz. s' rōne ipaz r' ficiētiā p' culpaz. **46** Ad illud qd' obī de recepōne sbe spūalis. dicit q' nō est sile. q' si sba spūalis recipet cor pale corpale. nūc derogaret ipsi sbe. nec p'ficeret in ipa recepōne. s' si aliqd' materiale recipiat spūale spūalē nō derogat ei in aliqd'. **47** Ad illud qd' obī q' omīe qd' recipit est in recipiēte p' modū recipiētiā. dicit q' hoc v' ē de recepōne naturali. s' h' ē sup' naturā. Preterea ipm sacm fm q' h' mōi est medicīa spūalis. r' iō d'z h' ē virtutē spūalē. In naturalib' aut maxie cōsiderat materia. s' in diuīs maīe ē p'ncipal' cōsiderat fims. iō q' in sacris nō cōsiderat rō materiae s' fims. uenīēs fuit fm iplos virtutē spūalē in eis ponere. **48** Ad aliud fm eos iā r' illū est. q' nobilitat' virtus ipsa. min' nobilitas aīa lapsa. nō rōne sbe. s' rōne lap'. Et patet hoc mō cetera obīctā fm h'ac opīnionem. Et h' opīnio ē magnoz m'grōz. **49** Est etiā alioz magnoz m'grōz circa h' opīnio dicentū. q' in sacris nō sit cālitās neq' virtus aliq'. nec effectū r'ā. nec dispositiua ad grām q' sit q'litās vel p'prietās a liq' absoluta. s' p' quāda'z assistentiā. Sacro em' dicunt assistere diuina virtutē q' ē cā. grē. r' fidē r' deuotiōez sulci p'ctis q' disponūt ad grām. Et adducūt sile. qm' ad v' b'ū belisei naaman se lauāte assistit virtus diuina effectiua sanitaris. r' deuotio r' obediā naaman dispositiua. nul la tñ causalitas fuit nec i' v' b'ū belisei nec i' aq' iordanis. Si g' dñs ita iūstitisset vt ad v' b'ū belisei nō solū ip'e na aman. s' ceteri accēdētes curaret. r' h' ex quadā pactiōe ut q' semp' assisteret vis diuina. aq' illa diceret curare et sanare lep'tā. r' esse eā curatiōis. r' h' ē virtutē curādī. Sic in sacris dicit q' ad platiōes v' b'ū assistit virtus diuina a/ q's. r' in fūdīt grām. r' regenerat. dū hō subīat se ei p' f' dei p'fessionē r' obediā. dicit g' q' sacra dicunt h' ē virtutē. r' dicunt cā. r' dicunt efficere fm cōem modū lo quēdi. p' assistentiā diuine virtutis. Et si tu grās vtrūz habeat virtutē aliquā creatā sup' icreatā. r' idēnt q' p'cr virtutē increatā ē dicere aliquā virtutē h' ē sacm. s' cre' so noīe virtutis. Si em' virtus dicat aliquā q'litatē v' l' na turā siue essentiā adueniēte sacro. sic virt' p' ne dī. sic fm eos nō est dōm q' h'eat virtutē. s' q' exēdat nomē v' tu tis ad aliquā ordinatiōez. vt qm' aliqd' h'z efficacē ordia tiōnē ad aliqd'. dī h' ē virtutē respectu illi'. Et ponunt h' exēplū. Rex statuit vt q' h'nt tale signū. h'eat cētuz libras. post istā institutiōez signū illud nō h'z aliqūā p' p'ctatē absolutā quā nō h'et prius. ad aliqd' nō est ordi

natū ad qd' nō erat prius. Et q' h'z efficacē ordinatiōez. dī h' ē virtutē vt faciat aliqd' h' ē cētuz libras. et dī illud si gnū valere cētuz libras. r' nō nūl plus h'z de bonitate nūc q' p' r'. Si g' grās qd' sit illa virtus. r' ille significatiōes in illo signo. dicit q' non est aliqd' absolutū. s' ad aliqd'. Et etiā dicit q' sacra sūt talia signa a deo iūtra ra. vt q' ea susceperit a biro mō habeat tñ de grā. v' ha beat grās ad hūc actū. illa inq' ordiatio efficac' fm istos virt' est sacra. r' rōne illi' disp' omī boīez vt h'eat grām. q' efficacit' ordiat ad habēdā r' suscipiēdā grām. Rur sus dicit q' ex tali p'ctiōne dñs astrinxit se qd' amō ad dandū grām suscipiēti sacm. Astrinxit em' qd' amō dū ad p'ferendū. r' dī h' ē virtutē ad efficiendū r' etiam disponendū. Et sicut exēdit nomē virtutis. ita virtut' efficiēdi vel disponēdi. q' nō efficit nec disp' omī influ endo. s' efficacit' ordinādo. Et sicut bec exēdunt. ita r' nomē cause. q' non dicit causa fm q' ē p'ncipū opam dī. s' fm q' est rō ordinandī. Huc positiōi p'ctas fu dei nō repugnat. r' ratio cōsentit. Cōsentit nāq' ratio. q' valde difficile ē intelligere q' l' ter illa virtus dicitur sicut qualitas absoluta. difficilior q' dicitur. Difficile etiam est itelligere aut dicitur. v' b'ō sez an clemēto. q' sunt duoni bil v'ni faciētia. Difficile etiā est q' dicitur dicitur. Difficile est s' l' r' valde itelligere quō influat. difficile etiā cur' na ture sit in seipsa. r' multa talia. Et h'uc positiōi satis facilliter rō cōordat. P'ctas etiā fidei nō repugnat. ca uendū ē em' ne dū nimis dam' corp'alib' signis ad lau' r' m. subtraham' boīez grātie curāt' r' a se suscipiēti. Nec aut opīnio nō nimis dat. neq' subtrahit aliqd' bonoz debiti. Sicut igit' littere regie amulo regie sigil late magne sunt dignitatis r' virtutis r' valoz. r' mag na dicunt r' posse r' facere. tñ in eis nulla virtus est abso lura. s' sola ordinatio p' assistentiā virtutis regie. Nō patet. q' mō tuo rege nō plus curat' de h'is suis q' de a liis. r' tñ nūl absolutū assistunt. Sic intelligit' ad lau' in sacramētis. r' sic loquunt' ferōz auctēs fm cōem v' s' m' et rōnes ad oppositū patēt. Et si tu querās sup' qd' fun dat relatio. r' quō aduenit sine donatiōe. p'prietates. v' d'z q' in institutiōib' signoz sup' eo fundat' relatio. r' hoc modo aduenit sine p'prietatis donatiōe sicut em' num mus sit arra. r' nūl datur de novo ip' s' m' mō. Vtrāq' baz positiō nūl satis vidēt' p'balis. hec tamē m' b' vide tur ad sustinendū factioz. nescio tñ que sit ferior. q' cā loqmur de his q' sunt miracula. nō multū adherendum est rōni. Cōcedimus ergo q' sacra noue legis sūt causa. et efficiūt r' disponūt. et ter so noīe vt dicit' est r' hoc se cure ē dicere. Vtrū aut plus habeāt. nec velo cōfirmare nec negare. r' fm hanc vltimā v'ā oīa q' l' ita patent.

Questio. v.

De differētia sacroꝝ noue. et vt. r' assignat' m'gr' h'ac dīam. q' illa tñ p'mittēbant grām et non dabant. bec aut dant. v' cōter est dīa q' s' a. r' a. n. e. le. efficiūt qd' si gnant. s' veteris nō. Contra bec sic obīctat' Dugo in li bro de sacramētis. Sacramētōz alia sunt sub natu ra. alia sub lege. alia sub grātia rē. s' eundē effectū sant tatis habēta. Cōt' Dugo. Ex quo hō egrorare cepit deus reparando in sacris suis medicinam preparauit. Sed ip' possibile ē medici dō sine grā iustificāte. ergo cū in oībus sacris sit grā iustificās. et sic nulla dīa. g' rē. Cōt' per rōem vidēt'. Quia sp' dicit vt curreret meo dīca cū morbo. q' sp' cē in oī lege aliqui sunt saluari. Sed sacm nō est medicina nisi curreret p' grām. g' in oī tpe sacra p'ulēt' grām. r' sic rē. Cōt' sacra nō. le. nō h'nt efficacit' nisi p' grām fidei. qui in fidelis ē fiete acce

dit. et reponat comodū. et sacra illa cōiuncta fidei iustifi-
 cabāt. q̄ om̄e op̄ m̄i sūt fm̄ sēmalū. q̄n̄ ē a fide opante
 p̄ dilectōz sūt meritozū. s̄ sic ista iustificāt. sic et illa. Lō
 tra. Dug. i. l. de sacris. tpe leḡ nature relict̄ ē bō sibi. et
 sibi relict̄ erravit p̄ ignorantā. et iō cōiter̄ ē de cecitate.
 postmodū data ē lex ver̄ sine gr̄a. in q̄ qd̄ eēt faciēdū cō-
 gnouit. s̄ cōcupia ductus cecidit. et sic ē victus de ip̄ore
 tia. et tūc venit x̄ps. de q̄ Job. j. gr̄a et vitas p̄ ibm̄ x̄pm̄ fa-
 cta ē. ḡ sacra tpe leḡ veter̄ nō cōferēbāt aliquā gr̄am.
 ḡ rē. **I**te sup̄ illud Ro. iij. ex op̄ibz leḡ. glo. opa legis
 dicūt q̄ cū lege instituta et terminata sūt. q̄ nunq̄ iustifica-
 re poterūt etiā si i fide et charitate fierēt. **I**te sup̄ illud
 Esa. j. Sanguine hircorū nolui. glo. p̄terito yr̄es. on̄die
 se nū. p̄ sacrificia iudeoz amalle. Ite rōne vr̄ q̄ lex ver̄
 data ē in opus. **U**n̄ Ezech. xx. Dedi ei p̄cepta nō bona
 et v̄ba i q̄b̄ nō viuēt. S̄ si haberēt sacra dāta gr̄az alle-
 uat̄. Et br̄us petrus Act. xv. h̄ cōonus qd̄ nec nos n̄
 p̄ces n̄i portare potuim̄. ḡ rē. **I**te ddm̄ q̄ ista dicit
 alit̄ intelligit Dugo. alit̄ icellit p̄ctauē. et mgr̄. Ma-
 gister em̄ securus p̄ctauē. dicit q̄ sacra. ve. le. excepta
 circūcisiōe instituta eēt ad signādū tm̄ i p̄fect̄ vit̄. et si
 delibz q̄ alijs erāt instituta vel i on̄. q̄ duri erāt. vl̄ ad
 reuocandū ab idolatria. et si ad aliquā fuerūt efficaciā or-
 dinata. h̄ fuit solū vt̄ absoluerēt ab irreglaritate carna-
 li. vl̄ pena p̄ali. vt̄ baptismalia sacrificia. Et q̄ solū ad
 h̄ instituta erāt. etiā si ex fide et charitate fierēt. nō erāt i-
 cis meriti. q̄ nō sc̄erēdebāt vltra id ad qd̄ erāt. Tū sic
 mor̄ charitas nō erāt i parria meritoz. sic tūc nō mere-
 ban̄ i ope exteriori. s̄ tm̄ i interiori. Et si tu obijcias et
 de medicina. dic̄ q̄ fides reācproxis fuit medicina. p̄ tpe
 illo nō iustificabāt nec p̄ fence p̄ acc̄is. Et h̄ positioēs
 fuit p̄ctauē. S̄ h̄ positio mgr̄ hugoni n̄ videbat rō-
 nabil̄. q̄ n̄c sacrificia facta a vijs sc̄is n̄ placuissent do-
 nec sacrificiū abel. nec abraā. nec salomōis. qd̄ m̄afeste
 falsuz ē. sic p̄ i narratōe canonis. et etiā de oblatōe sacre
 p̄gnis q̄ cū obulit par ruz. nūq̄ a merito vacua su-
 it. **P**rop̄ h̄ alr mgr̄ Dugo voluit dicere. q̄ sacra ve. le.
 excepta circūcisiōe instituta fuerūt p̄mo ad signādū vel
 passiōē vt̄ sacrificia. vl̄ etiā n̄ra sacra vt̄ baptismū no-
 strū. et ad efficiēdū n̄ sūt instituta nisi solū exteriori. circa
 carnē. s̄ q̄ significāt qd̄ fides credit. i. coz p̄ceptōe est p̄
 fessio fidei n̄ tm̄ v̄do s̄ factō. Et q̄ istis fides dispone-
 bat ad iustificatōē. iō sacra illa p̄ acc̄is iustificabāt. et no-
 ue leḡ sacra n̄ solū ex p̄ma cā et institutiōe ordiata sūt ad
 significādū. s̄ etiā ad gr̄am obtinēdū. iō p̄ se ordiata sūt
 ad iustificatōē. iō p̄ se loq̄ndo ista iustificāt. illa n̄ nisi p̄
 acc̄is. Et h̄ signū ē q̄ sacra ve. le. p̄ncipalit̄ significāt
 id qd̄ credēdū ē. vt̄ x̄ps passiōē et p̄ncipalit̄ significat amorioz
 original̄. S̄ sacra no. le. cōtrario p̄no significāt gr̄e ef-
 ficaciā. et p̄ poster̄i passiōē succid̄ qd̄ ē credēdū. vt̄ b̄
 p̄rim̄ interiorē oblatōē et passiōē. **U**n̄ Dug. sacra no.
 te. p̄mo loco sp̄ual̄ gr̄e signa sūt. et ad ip̄az gr̄am sc̄ificā
 dis cōferēda p̄ncipalit̄ instituta. **Q**uā v̄o signa hoz trū
 et mediātibz ist̄ gr̄a iustificatōē cōsulerūt. mediātibz ist̄
 i. fide istoz. qd̄ erāt i re s̄ i fide. Et has op̄itiōes tāq̄
 rōnabiles cōcordāt aliq̄ mgr̄i moderni t̄pis. dicēs ma-
 gistrū locutū ē q̄ illa n̄ iustificabāt p̄ se. s̄ hugo p̄ acc̄i-
 dēs. iō n̄ ē cōtradictio. Sūt etiā aliq̄ dicūt idē ip̄m alijs
 v̄bis. q̄ ip̄a iustificāt rōne op̄is operati. sed illa ratione
 operis op̄atis n̄ op̄ati. et opus op̄ans est fides. sed opa-
 tum exteriori est sacramentum. et hoc est r̄tione fidei et
 charitatis cōiūere. S̄ si q̄s attēdat. h̄ v̄sistēs dicere
 sibi cōtradictū. **P**amū qd̄ mgr̄ nō solū dīc̄ q̄ illa sa-

cramenta n̄ iustificabāt. imo etiā si i fide et charitate fierēt
 et sic nec p̄ se nec p̄ acc̄is. Rursus vt̄ req̄ loquūt de his
 inq̄tū sūt sacra. Et cōstat q̄ op̄ op̄ans n̄ ē faci m̄. s̄ op̄
 op̄atū. ḡ vt̄ req̄ intellexit de op̄ato. et illud ver̄ ē. et de illo
 ope op̄ato dixit mgr̄ q̄ solū significabat n̄ iustificabat.
 sic al̄p̄ho aq̄ vl̄ sanguis. Nūq̄ em̄ iustificabat sanguis
 hircorū al̄p̄sus. etiā si i fide et charitate fieret. et h̄ mō nec
 p̄ se nec p̄ acc̄is. et h̄ fuit satis p̄babile. S̄ certe m̄to p̄
 babil̄ ē qd̄ mgr̄ hugo posuit. q̄ cū illū ope op̄ato eēt p̄-
 fessio fidei sacra q̄ rōe fidei cōiūctē erat i ill̄ p̄mo. et p̄ il-
 la (p̄ acc̄is tm̄) iustificatio. S̄ i h̄ ē d̄na ip̄oz ad noua.
 q̄ i sacris no. le. q̄tm̄ ad opa op̄ata ē iustificatio. n̄ tm̄ p̄
 acc̄is s̄ etiā p̄ se. **D**uā ar̄ signū euideō p̄mo on̄sum ē in
 mō significādū hoz sacroz et illoz. **S**i v̄o q̄tm̄ vr̄ h̄
 p̄ r̄tio ex p̄dictis. q̄ calitas sacroz n̄ ē alid̄ qd̄ qd̄ effi-
 car ordinatio ad recipiēdū gr̄am ex pacto diuina. h̄ ar̄ fu-
 it solū i sacris no. le. et n̄ ve. nisi i circūcisiōe q̄ ibi fuit cō-
 pacto. Quare ar̄ i istis ē cōpactio et ordinatio. i illis n̄.
 p̄. q̄ tūc fuit t̄ps figure et vincēdi difficultas. mō ē t̄ps
 gr̄e. Et his p̄ r̄tio ad obiecta ad v̄trāq̄ p̄r̄. nā illa q̄ p̄
 bāt q̄ n̄ iustificāt. intelligūt p̄ se loq̄ndo. alia v̄o ad op̄
 positū p̄ acc̄is. **Q**uestio. VI. f. **D**e gra sacrali. vt̄ sit eadē p̄ cētā cū gr̄a s̄ r̄tū. Et
 q̄ eadē sit vr̄. q̄ sacroz gr̄a ē gratūfaciēs. q̄ fac dignuz
 vita eterna. vt̄ p̄ i baptisimo. s̄ i vna aīa. vna ē gr̄a gra-
 tūfaciēs. ḡ rē. Ite tm̄ v̄nū v̄nū opponit. s̄ gr̄a i s̄ r̄tū
 opponit p̄ctis s̄ r̄tū i gr̄a i sacris. ḡ rē. Ite baptis-
 mus flamis si accedit ad sacm̄ n̄ recipit aliā gr̄am
 vt̄ dīc̄ mgr̄. ḡ n̄ ē alia gr̄a i sacris q̄ i s̄ r̄tū. q̄ iste nō
 h̄bat nisi gr̄am s̄ r̄tū. Ite idē ē qd̄ dirigit sepando a ter-
 mino. et inclinādo ad terminū. s̄ sacra sūt cōplēta aīaz
 sepando a malo. s̄ r̄tū ad terminū ordinādo. ḡ rē. Lō
 tra. Dis q̄ n̄ accedit fide h̄ gr̄am s̄ r̄tū. q̄ ar̄ accedit f̄
 ete nullā gr̄az recipit i sacro. ḡ aut alia gr̄a dat̄ ei q̄ gr̄a
 s̄ r̄tū. aut sacra nihil dāt oīno. Ite q̄ h̄nt diuersas diffe-
 rētas cētālit̄. sūt cētālit̄ diuersa. s̄ etia sūt gr̄a i sa-
 cramentis et s̄ r̄tū. et donis et virtutibz. ḡ rē. Ite donat
 s̄ r̄tū et virtutes eēt si nūq̄ eēt p̄ctū. n̄ ar̄ gr̄a sacroz
 ḡ rē. Ite cōnerio ē i s̄ r̄tū. n̄ ar̄ in sacris ḡ rē. **Q**uā
 dā voluerūt dicere q̄ i his et i illis ē oīno eadē gr̄a. diffe-
 rēs sola p̄ncipatōe vl̄ cōpactōe vl̄ mō p̄ncipatū. Illa em̄
 gr̄a q̄ fac s̄ r̄tū et dona eēt aīa. sacral̄ d̄m̄ q̄ p̄ sacm̄
 dat̄. aut auget. vl̄ recupat. nec instituta sūt sacra ad aliā
 gr̄am s̄ ad illā q̄ r̄dā et recupandā. Alia positio ē q̄ in
 his et i illis gr̄a differēs p̄ cētā. sic p̄bat iste rōes. et sic
 in vno hoīe p̄les sūt gr̄e gr̄az date. ita et p̄les gratūfa-
 ciēs. p̄ h̄ q̄ ordinat̄ ad diuersa. s̄ r̄tū et dona or-
 dinat̄ ad opa bona. s̄ sacra curāt vicia. nec ordinat̄ ad
 opa bona nisi ex p̄nti. **U**n̄ fm̄ q̄ m̄ta sūt vicia. m̄te sūt
 gr̄e sacrales. Tertia positio ē p̄babiliō et melior. q̄ gr̄a
 gratūfaciēs vna ē. et h̄ signū ē. q̄ tollit vno p̄cto tota.
 S̄ attēde. cū dico gr̄am s̄ r̄tū dico gr̄am gratūfaciēs
 et virtū. et gr̄a gratūfaciēs vna ē. s̄ h̄t̄ substrat̄ alī et ali-
 us s̄ r̄tū cū dico gr̄am sacralē. n̄ tm̄ dico gr̄am. s̄ etiā ef-
 fectū curatōis. et gr̄a qd̄ ē vna ē. s̄ effect̄ curatōis p̄les
 sūt. Distinguit̄ ḡ gr̄a i sacris. donis et s̄ r̄tū. cōcernē
 do effect̄ et h̄t̄ substratos. v̄n̄ sacral̄ gr̄a sup̄ gr̄am s̄ r̄tū
 p̄ p̄ctū addit aliq̄ effectū. Et replū i eo q̄ gr̄a ē et
 baptizat̄. dat̄ illi gr̄e effect̄. q̄ nō tm̄ absoluit a culpa.
 sed etiam a pena. sic est et in alijs virtutibz. et donis. et
 virtutibz. p̄ncis h̄t̄ substratos. q̄ d̄m̄ p̄ d̄m̄ i acti-
 bus ad q̄s ordinat̄. n̄ s̄ r̄tū ordinat̄ ad opa p̄ma. do-
 nis ad media. virtutes ad p̄fecta. vt̄ alibi p̄. Sacra v̄o
 addūt r̄mediū curatōis. et rōes p̄cedūt s̄ bas duas vias

*Quid op̄is
operant̄ et
op̄ati.*

*baptizat̄ absoluit
a pena et culpa.*

Incidentaliter agit hic de circūcisione. Fuit tñ inter illa sacra sacm qdā .s. circūcisionis. Post pñ pñemiale & pñcipale. mgt ponit h pñ incidentalem. & hec ps bz orū ce dria pñsignata. Dixerūt enī q sacra veteris legis nō efficiebāt siue pñstābāt grām iustificāte. & hoc habebat instantiā in circūcisione. ideo illā excipit & oñdit circūcisionis efficacā. Et h ps habz duas pres. In pma determinat circūcisionis efficacā. In secun/ da determinat e⁹ formā siue integritatē & substantiā. ubi.

Augu. ad valerū cōtra iulianū
Beda sup euāgelium
52
53
54

Fuit tñ inf illa sacra sacm qdā .s. Querit qre magis exi/ pit sacm circūcisionis q̄ alia. vñ em q pot⁹ debet excipere alia. q̄ si sacra posteri⁹ i stituta sunt effica ciora. vñ q pot⁹ debet excipere sa/ cramenta q̄ instituta sunt in lege q̄ circūcisionē q̄ in stituta sūt. R. dō q̄ circūcisio inter oīa sacra legis fu it efficac⁹ sacm. Si q̄ras q̄ sit rō siue eā efficiens. Dico q̄ pactio di uina q̄ in hac spe cialiter fuit. ideo h sacm efficacēz hēbat ordinatōez ad curatiōē ori ginalis. Si autēz q̄rit qre magis in hoc fuit pactio. dōm q̄ rō hui⁹ est duplex. Primo q̄ sicut baptisim⁹ ē ianua & funda/ mentū sacroz no ue legis. ita in cir cūcisione ver⁹ lex sumpsit fundamētū & erodius. Alia rō erat. quia circū cisio erat in remediū originalis pcti q̄ritū ad id q̄ re⁹ mi nime culpabilis. & tñ multū ipōtes se iuuare. vñ p̄z in puulis. & ideo dicit diuinā misericōdiam vt efficac⁹ reme diū ppararet. b. Idē salutarē cura rē. Obijcit p̄tra hec vba Bede. q̄ si hoc verū ē. ergo in circūcisioe ita da tur grā vt nū adiuuare sicut in baptisimo. Si tu dicas q̄ nō sequit. idē ergo hoc. imo ē ibi dñs. hoc nō soluit. q̄a ipse excipit. s̄z exceptio nō fit ab aliq̄ nisi intellectu vltur. Nihil enī ē dicit. hō currit p̄ter sortem. ergo intelligitur generalit̄ de oī remediū. Itē baptisimus an passionē nō apiebat ianua. ergo nō hēbat maiorē efficacā. R. dōm q̄ faciēda ē vis in vbo Bede & q̄ritū ad hoc q̄ dicit idem. & q̄ritū ad hoc q̄ ē curatiōis. Quāritū ad hoc qd ē idē. quia dicit cōueniētiā in forma nō in q̄ritate. Quāritū ad hoc qd

Pars incidētal in q̄ detmiat circūcisionis efficacā. **S**uit tñ inf illa sacra sacm qdā .s. circūcisionis. idē p̄ferēs re mediū p̄tra pctm qd nūc bap tism⁹. vñ Aug. Ex q̄ instituta ē circūcisio i p̄lo dei q̄ erat tūc si gnaculū iusticie fidei. ad pur gationē valebat magnis et p̄ uulis origial veterisq̄ pcti. sic baptisimus ex illo valere cepit ad iuocationē hoīs. ex q̄ institu tus ē. Itē Beda. Idē salutarē curatiōis auxiliū circūcisioi in lege p̄tra origial pcti vuln⁹ a gebar. qd baptisim⁹ agere fue late grē tpe p̄sueuit excepto q̄ regni celestis ianua nōndū in trare poterant. Tamen in si nu abrae post mortem requie beata consolati. supne paci in gressum spe felici expectabāt. hīs apte tradit p̄ circūcisionē ex q̄ instituta fuit. remissioz pcti origial & actual. puul⁹ & maioribus a deo p̄stitā. sic nūc p̄ bap tismū datur.

Remouet dubitatōz anēxā de viris q̄ fuerit an circūcisioz. et de feminis q̄ fuerit an & p̄. h Querit etiā de viris q̄ fuerit

Hic dōm ē in quo instituta fuerit. Prima ps bz duas pres. In pma oñdit circūcisionis efficacā. In secun/ da vero remouet & determinat q̄stionem anncram. ubi. Querit autē de viris q̄ fuerit ante rē. vbi determinat qd remediū fuerit p̄tra originale an circūcisionē. Scda ps in q̄ determinat de his q̄ spectāt ad hui⁹ sacri formam & substantiā hz duas pres. In pma detmiat siue dicit p̄tra tem. In scda vō remouet dubiū. ubi. Si vō q̄rit de puu/ lis. Subdiuisiones p̄nū manifeste apparent in litera.

an circūcisionem & de feminis q̄ fuerit an & p̄. qd remediū cō tra pctm habuerūt. Quidā di cūt sacrificia et oblationes eis valuisse ad remissionē pcti. Sz meli⁹ dicitur illos qd de abrahā p̄diest p̄ circūcisionē iustifica tos. mlieres vō p̄ fidē & opatio nē bonā. vel suā si adule erāt. vel p̄ntū si puule. Eos vō q̄ su erūt an circūcisionē puulos in fide p̄ntū. p̄ntes vō p̄tutez sacrificioz scz quā intelligebāt sp̄ialit̄ illis sacrificijs iustifica tos. Cñ Greg. Qd apud nos valet aq̄ baptisim⁹. hēgit apud veteres vñ p̄ puulis sola fides vel p̄ maiorib⁹. vñ sacrificij. vñ p̄ his q̄ ex abrae stirpe p̄diest mysterium circūcisionis.

Determinat dicitur de his q̄ spectāt ad hui⁹ sacri formam et substantiam.

Hic dicitur ē in q̄ instituta fu erit circūcisio. & q̄re & cur mu tata p̄ baptisimū. Abrahā p̄m mādatū circūcisionis habuit ad p̄bationē obediētie. nec ei so li p̄cepta fuit circūcisio & semi ei. i. oib⁹ hebreis. q̄ fiebat fm legē octauo die lapideo cultro

curatiōis. qz dicit cōueniētiā in re. medio p̄tra malū nō pug habitat ad bonū. & p̄ hoc soluūilla duo. ob iecta. Tult enī di cere Beda q̄ sicut baptisimus digne suscipiēte mun/ dat ab originali & actuali. sic circū cisio. vñ q̄ritū ad remonōē culpe ē cōueniētiā. s̄z nō ad ap̄tionē ianue nec in q̄ritū ad ba/ bilitatē rōne cur⁹ baptisimus semp̄ excessit.

Tamen in si/ nu abrae p̄ mortem rē. Queritur quid sit iste sinus abrae. & glo. dicit Luc. xvj. Sinus abrae ē re. hēs be atozū pauperum sed illa ē regnū ce/ loū. & hec ē visio dei. ergo circūcisio si q̄ moriebant ha bebant visionem dei brām. cui con/ tradicit sequēs li/ tera. R. dōm. q̄ sinus abrae pōt dici rehes in q̄ fuit abrahā. & hoc attribuit abrae p̄pter p̄fectionis fidei exēplū q̄ si p̄marū. Vel sinus abrae dicit rehes dei p̄ris q̄ dicit abrahā. qz sum⁹ p̄ cōim marie fi/ deliū. Utroq̄ modo dicitur dicit idē ex diuersa rōne dicit. Si duplex pōt dici rehes. aut p̄ ablationē oīs mali. & sic fuit loc⁹ in q̄ saneti p̄res expectabāt sp̄m & ita intel ligit h. Aut p̄ collationē oīs boni. & sic ē loc⁹ glorie & pa radisus. ad quē locū nūc optam⁹ & oramus. mortuorum aias p̄cunire. d. Nec ei soli p̄cepta fuit circūcisio & c. male dicere. qz fm hoc vñ q̄ ysmabel & oēs de stirpe abrae tenerent ad circūcisionē. Si tu dicas mibi q̄ re/ nebant illi soli de q̄bus nasciturus erat christus. ergo s̄z hoc illi soli de tribu iuda fuisse obligati. Item videntur q̄ nō illi soli s̄z oēs. q̄si circūcisio erat in remediū. & tale remediū qd oibus p̄derat. & oēs eo eq̄litter indigebant.

R. quozū
dam
R. aliozū
55
56
57
58

ergo videt qd cu circucisio no est bona nisi quia pcepta qd oibz esset pcepta. cu oibus pdesset. Sz tra h est. qz die Hugo z Diego. sup plogu Job. qz iob n legitur circucisus. z tu credis fuisse de stirpe elau. R. dd. qz in datione circucisionis duo pcedant. scz institutio z pceptu.

Quare data fuit circucisio.

fuit in modu originali per se. vt eet remediū. z sic cur morbus ille oēs respicit. ita z institutio. Sz pceptio fuit in pactū. z dñs pacru fecit abraham de certitudi ne nritatis xpi z de terra pmissio nis. z io illi solt h intelligunt pcepto astricri ad qd se credidit pacru. z hi fuerunt oēs filii israel. z io poterant oēs circucidi. z oibz erat utilis. Sed hi soli renebant ad qd se credidit pacru. z qz terra recepturi erat. z io euz dicit mgf qd data ē semini sub pcepto. stru pte accipit semē p bis qz de iacob fuerūt generati. z sic patet rñsio de iob. In nō ē oino certuz de qz stirpe fuerit. qz aliq dicit qz fuit d nacho. Qz ar abrahā oēs yerna culos z ismabel circucidit. h fuit iusticie supā bundāris.

Quare in carne ppu cū.

h intelligunt pcepto astricri ad qd se credidit pacru. z hi fuerunt oēs filii israel. z io poterant oēs circucidi. z oibz erat utilis. Sed hi soli renebant ad qd se credidit pacru. z qz terra recepturi erat. z io euz dicit mgf qd data ē semini sub pcepto. stru pte accipit semē p bis qz de iacob fuerūt generati. z sic patet rñsio de iob. In nō ē oino certuz de qz stirpe fuerit. qz aliq dicit qz fuit d nacho. Qz ar abrahā oēs yerna culos z ismabel circucidit. h fuit iusticie supā bundāris.

in carne pceptu. Data autēz fuit circucisio pluribus de causis. scz vt per obedientiam mā dari abraaz placeret deo. cui p reuaticationē adam displicuerat. Data etiam fuit in signuz magne fidei abrahe qui credit se habiturum filium in quo fieret benedictio omniū. De inde vt hoc signo a ceteris nationibus discerneret populus ille. In carne vero pceptu quia in remediū instituta est originalis peccati. quod a patribz trahim pceptu qz p te illa magis dñat. Et qz in pre illa culpaz inobedientie pimus homo sensit. decurrit ibi signū obedientie acciperet.

Quare die viij. et petrinō cultro.

Siebat autem octaua die z petrinō cultro. quia z in resurrectione communi octaua die etate futura. per petram christum oīs ab electis abscedet corruptio. z per christi resurrectionē octaua die facta circuciditur a peccatis anima cuiusqz in eum credēris. due ergo sūt res illius sacramenti.

Quare in baprisimū mutata sit circucisio.

Ideo autem mutata est circucisio per baprisimū. quia sacramentū baprisimi cōmunitus est z pfecti. quia pleniori gratia

59

puul nar eet i sabbato. pceptū sabbati erat mar. vñ et in decalogo dñet. g magis deberēt differre qz in sabbato circucidere. g nō in die octauo. Ad h respondent qdā qz ob reuerentiā sabbati debebat differri. z pceptū de sabbato datū p iudicabat illi. Sz tñ nō oportet hic dubitare qz dñs die Jo. vij. qz circucisionē accipit hō in sabbato vt nō soluat lex moysi. ppter h ddm qz op circucisionis ppter curatōz mētis erat spūale. z tra sabbatū nō soluebat. nec ei repugnabat. qz phibebat in lege solum.

Petrino cultro. Ut male dicere. qz in institutione circucisionis facere ipi abrae nulla sit mēcio de cultro pe

trino. cu ferrū sit multo apri. Itē qd est utilitas vel necessitas de cultro petrinō. cu ferrū sit multo apri. R. dd. qz culter petrinus de suba. sz qz ad obseruatiām nō qz ad efficacitā. nec qz ad significatiōē. z h p. q. si aliqs circucideret cultro ferreo idē eet effectus. z in h rei

60

ria accumulatu. Ibi enim peccata solū dimittebat. h nec gratia ad bene opandum adiutrix nec virtutū possessio vlt augmētum ibi pstabat vt in baprisimo vbi nō tantūmō abolent pccā. h etiā gratia adiutrix confert. z vtutes augentur. Unde aqz refectionis vel regenerationis dicit. qz aridos fecundat. etiaz fructificantes amplioz vbertate donat. qz qntrūcūqz per fidem z charitatē ante habitam aliquis iustus ad baprisimū accedit. vberiozē ibi recipit grām sed nō ita in circucisione. Unde abrae p fidem iam iustificato signaculū tñ fuit. nihil em̄ h intus contulit.

Remouet dubitatōz de puulis defuncti an die octauū.

Si dō qd de puul qd an diem octauū moriebant anqz siebat circucisio ex lege. vt z saluarēt vel nō. Idē p rñderi qd sentit de puul an baprisimū defuncti. qz pire stat. Uñ Beda. Qui nūc p euāgelii suū terribilit z salubrit clamat nisi qd renatus fuerit ex aq z s. s. nō intrabit i regnū dei. ipse dudū clamat p suā legē. aīa cui ppu cū caro circucisa si fuerit pibit de pld suo. qz pactū meū irritū fec. Forte tñ ibi lege i grūcte nēcitate mort an octauū die circucidebant sine peccato filios. sicut mō fit in ecclia de baprisimo.

signum nō fuit sacra mētio in institutione fuit tñ in seqnti pcepti renouatiōe sacra sub ioseph. Josue. v. facti bi cultros lapidi deos. in q signi ficat qz p petraz xpm oēs circucidē dēdi erāt. Signi ficat et duricia ipoz z duricia legis. h aut cōgru itatis erat nō ne cessitatis. vñ dī qz iudei nō circucidūt nūc cultros petrinis.

Due g sunt res illius sacri. Ut male dicere. qz si duo sūt res qz q duplex sit h sacm. aut sacramētū multi plex. R. dd. qz res h sacri du obus modis est vno illa quaz significat z donat. Alio mō illa quā significat faciedā. Illa ar res erat propria z pncipalis quā significabat z donabat. z hec erat vna pncipaliter. scilicet curatio ab originali.

Beda. Job. iij.

Sen. xvij

Illā vero quam significabat faciedā. Illa ar res erat propria z pncipalis quā significabat z donabat. z hec erat vna pncipaliter. scilicet curatio ab originali. Illa vero quam significabat faciedā. Illa ar res erat propria z pncipalis quā significabat z donabat. z hec erat vna pncipaliter. scilicet curatio ab originali.

62

rum scilicet vie z gloriē. fm q duplex est spiritualis circucisio. scz a culpa z a miseria. z vtrazqz sit per petram christum. z sic in octaua die. h Nihil enim intus contulit. Uidetur falsum dicere. quia abrahā melius z fidelius fecit qz aliq. ergo videtur qz alijs nihil tribuat si sibi nō tribuit de quo magis videtur. R. dicitur dum qz nihil cōferre hie potest esse dupliciter. aut quia non est indigentia a parte recipientis. aut quia non est quod adiuret in ea. eret prima causa nihil cōulit. nō quia non esset in se inefficax. sed quia abrahā non in digebat.

b

Ad intelligentiam huiusmodi quod dicitur de duplici remedio quod potest baptisimus. Et primo de illo quod potest esse tunc legis naturalis. Secundo de illo quod potest esse tunc legis scripte. Et de circumstantiis. Quatuor ad primum quod dicitur. Primo querit verum ad remedium originale suffecerit fides informis. Secundo verum puulis et adultis suffecerit virtus solius fidei. Tertio verum adultis esset necessaria virtus sacrificij.

Questio

Questio I. **F**ides informis non suffecerit ostendit sic. Nihil placet deo nisi ex charitate. Et confessio fidei informis est sine charitate. Et deo non placebat. Et propter illam vel meritum illius iustificatione puulo non infundebat. Item si aliquid posset mereri aliquid. tunc efficacius mereret sibi. Et si penes per fidem informem non poterat sibi mereri iustificationem. Et nec puulo. Contra. per fidem informem mereret deus. et facit operarios miraculorum. et impetrat aliquid sanitatem corporalem. Et si deus equus parvus est et magis ad sanandum spiritualiter quam corporaliter. vide tur quod per fidem informem possit spiritualis sanitas impetrari. et saltem non potest se ad sanitatem preparare. Item si non posset. tria ex his inconuenientia sequerentur. Primum quod penam actualem imparet filio. quod alias mundaret si essent peccata sine peccato. Secundo quod cum nullus sit certus verum sit in charitate. nulla ei esset certitudo de curatioe puuli. Et sic deberet curare et remedium offerre. Tertium quod potest deberet dici puulo minus dari in charitate penam quam in fide. quod non dicit Grego.

Questio II. **A**d hoc dicitur aliquid quod fides penam erat remedium puulo non solum accipit credendum principaliter. sed ratione ipsius crediti. et aliquid in se creditum fuit virtus in omnia sacra. Et quod creditum natura est informis sed in forme respectu fidei informis et formate. id per fidem spiritualem informem dum tunc esse vera dabit remedium puulo. Aliter tunc dicitur per quod non id creditum erat remedium sed ipsa fidei confessio. quod vel sit motu fidei. vel actu exteriori erat dispositio curatioe. et hoc est in circumstantione et baptisimato. quod ibi confessio fidei ipso facto. sed per confessio fidei qua faciebatur penes impurat puulo ex diuina misericordia. et quod confessio fidei in hunc originale tunc sufficere disponit ad gratiam. etiam si non fiat in charitate. huiusmodi est originale. cum non teneat coherere ex sola voluntate credendi et captiuatone intellectus ad gratiam se preparat. sic et puulo preparat merito congrui. In iustificatione enim siue in curatioe puuli potest requirere meritum congrui quam coedignum. sicut etiam in iustificatione adultis. id dicit sine iudicio quod fides informis penam esse poterat remedium puulo.

Ad illud quod obiicit quod fides informis non placet deo. Sed quod non placet deo tanquam meritoeum ex coedigno. bene tamen placet deo sicut dispositio de congruo. **A**d illud quod obiicit quod fides informis non sufficit ad remissionem. proinde culpe. dicitur quod illud non valet. quod maior dispositio requirit ad hoc verum remittat originale. quod est ex maior culpa commissum. id requirit attritio cum fide. sed in hunc originale sufficit fides. quoniam si dicit magis meretur aliquid sibi quam aliquid. intelligendum est ceteris conditionibus existentibus paribus.

Questio

Questio II. **U**trum ad remissionem originale sufficerit sola fides. Et sic verum per verbum Grego. quod ponit in littera. per puulis sola fides. Item Hugo. de sacro vict. dicit quod tunc legis nature non fuerunt aliquid sacra in precepto. sed sine omnibus poterat bono saluari. Sed nullus poterat saluari sine remissione originale. Et remissio originale poterat fieri sine aliquid sacro exteriori in sola fide. Item si tunc illo sacra virtute tora habebat a fide. et tantum faciebat sola fides quod tunc cum illis sacris. Et verum per sola fide penam poterat saluari. Contra si puulis suf-

ficiebat sola fides tunc tunc. et non non sufficeret. nec tunc circumstantione sufficiebat. Et verum per fides tunc esse maioris virtutis quam post. Et verum post fuisse deterioris conditionis. sed post non fuit deterioris conditionis. Et si post non sufficeret. nec potest. Item si sola fides sufficiebat. et puulo in omni statu saluari poterat. cum nihil operaretur circa corpus. pueri fieri. Et verum per possit iustificari in ventre matris. Item verum per non possit puulus mori sine remedio penam. et tunc tunc fidelibus sed non non sic. imo potest. et impediunt etiam naturam. Et sunt peccatoris conditionis in statu gratie quam in statu nature. **Q**uestio III. **A**d hoc est duplex opinio cum dicitur quod fides penam erat in remedio puulo. Quidam dicunt quod non fides huiusmodi. sed fides ratione actus. et motus. siue confessionis. et non cuiuslibet confessionis. sed eius que profitebantur puulo curatum esse ab eo que expectabatur. et de hac confessione quod dicitur quod operatur fieret per confessio non tamen actu mentis vel oris. sed etiam signo visibiliter. verum in oblatione. vel in sacrificio siue recitatione vel aliquid alio signo. quoniam ecclesia fidelium per aliquid signa habuit in quibus fideles colligebant et profitebantur fidem in sacro. **U**bi Aug. contra faustum. Nullum nomen religionis siue verum siue falsum coadunari posset homines quoniam aliquid signorum velut sacrorum visibilium sortio videntur. **U**bi dicitur quod aliquid erat signum cum fide. Et quod dicit Grego. sola fide intelligit fide penam sine consensu vel fide puuli. Sed hoc positio non congruit. quod Grego. addit in auctore. vel per maioribus virtutibus sacrificij. Quare dicit sola. cum de maioribus addit dicit dicit virtus sacrificij. Preterea cum nulla essent necessitates. et si talis confessio de congruo deberet esse cum fide. non tamen necessario. **U**bi Hugo. comonemur quod illa sacramenta primo tempore magis ad deuotionem propostis fuerunt quam ad obtinendam salutem in diuina. Propter hanc alia positio dicitur quod confessio fidei sufficiebat quod tunc tunc fieret. siue signo siue verbo. siue actu cordis. dum tamen fieret a penitentibus. et haberetur respectus ad puulum. Si autem queratur quod magis fides penam dicit potest per penitentibus dicuntur hic omnes que curam gerebant de puulo. Aut si dicantur penes. proinde non est que magis in fide ipso. verum quod ipso puulo contraxerat culpam. quod grauiter erat verum eorum fide mereret gratiam. **A**d illud quod obiicit quod verum fides deteriorata. dicitur quod illud non sequitur simpliciter. sed quod vel deteriorata est. vel aliquid sit ad adiunctum quod necessitate seruari oportet. sicut sunt instituta sacramentorum sub precepto. Exemplum de obseruancia mandatorum in eo quod est libere voluntatis. et in eo quod intrat religionem. primo sufficit ad salutem. sed non. **A**d illud quod obiicit quod fides puulus in ventre matris possit iustificari. dicitur quod non habebat efficaciam fides sed ratione nec legem nisi quoniam natura erat ex veritate. sicut nec baptisimus. de enim per visionem non regnerat nisi per naturam naturam. Quare autem non. dicitur infra tractatu de baptisimo. Sed quod de natura obicit dicitur quod habent in se opera excedentia et excessa. In hunc excedit illud quod puulo facilius periclitari poterat quam subueniri. Sed in hunc aliquid excedit. quod penitentibus infidelibus adultis saluari poterat. sed puulo non. Preterea dubium est an operaretur virtus esse fidelis. et alia multa. verum pura. maior certitudo salutis. maius munus gratie. et alia bona que pueniunt. sed obedia et humilitate et castitate. et non non sequitur ex hoc quod stat ille esse melior.

Questio

Questio III. **U**trum requiritur virtus sacrificij in remedio originale in adultis. Et sic verum per Grego. in littera. dicitur quod maioribus necessaria erat non tamen fides sed virtus sacrificij. Et cum Grego loquitur per actum. determinat quod est necessarium. Si dicas quod loquitur sine passione. verum tangat quod sit congruus. tunc nulla esset differentia. quod si congruebat per puulis offerri sacrificij

66

67

68

69

ciū. Itē pl^o poterat adult^o q̄ puul^o. 7 mar^o debitu^o pec/ carū habebat. 7 7 plus tenebat facere q̄ puul^o. E contra tpe legis nature nō fuit p̄ceptū nisi naturale. S3 sacra nō sunt naturalia vt sup̄ paruit. 7 nullū fuit ibi sub p̄cepto. nullū fuit q̄ necessitat. 7 sine sacrificio poterat eē sal^o adult^o. Itē bugo de sacra dicit q̄ remediū 7 origi/ nale fuit decimatio. Reg. dicit q̄ sacrificiū. S3 7. vni/ us generis morbi vni d3 eē remediū gen^o. Itē morbi ori/ ginalis peccati nō iterat. 7 d3 habere remediū nō itera/ bile. S3 tā sacrificiū q̄ decimatio sunt iterabilia. 7 non/ sunt uentēria remedia 7 originale. Itē q̄ erat ista vir/ tus sacrificij. 7 vt q̄ nullū vilitatis. q̄ hmoi oblatio nō/ erat p̄ceptū q̄ bonū. q̄ ruc sp̄ esset p̄ceptū. 7 erat bonū q̄ p̄ceptū. S3 nō erat p̄ceptū. 7 nō erat bonū. Si tu dicas q̄ valeret ad fidē q̄ erudiebat in illo signo. Contra. Ibi si/ ebat oblatio 7 sum^o materialis. 7 si credebatur sumū acce/ ptum a do. credebatur deū adorare materialit. 7 credebatur eī esse copocitū. 7 vt q̄ pot^o nec erat bonū. Si tu dicas q̄ valebat ad excitationē deuotōis. Contra. om̄is deuotio q̄ est d3ra p̄terat opus nō p̄tē accepta. vnde dona iniq̄ nō p̄bat altissimus. S3 ista erat 7 pietatem. 70 q̄ sumēbat frustra qd̄ eraryne in paupib^o. 7. 7. 7. ad hōz intelligētā eē p̄notādū. q̄ sicut dicit mgr̄ Dugo in lege nature tria fuerūt sacroz genera. decimationes oblatōes. 7 sacrificia. Ad quoz noticiā tria sūt notan/ da. Primo q̄ sacrificio instituedi illa sacramēta. Se/ cundo quis sit modus. Tercio que efficacia. Prima rō est dei honorificatio. Notādum ergo q̄ fides in iustis om̄i tpe cucurrit. 7 nullus nisi in fide saluatus ē. 7 tem/ pore legis naturalis hec fides erat q̄ fideles illumina/ bat ad hoc q̄ crederent q̄ erat creator. q̄ redemptor q̄ remunerator. ideo fides illuminabat. Et dicitur na/ ture consonabat vt homo deo seruiret. 7 sua ab ip̄o reco/ gnosceret. 7 hoc quod credebatur signo visibili etiā qd̄a/ modo manifestaret. ideo signa fuerūt tpe legis nature in quib^o deus honorabatur q̄ om̄ia creauerat. vt i obla/ tionē. Similiter honorabatur vt redemptor. vt puta i sa/ 71 crificio. Ut perfectus remunerator in decimatione. De/ narius enī est numerus p̄fectissimus. q̄ tres p̄fectōes habet in se. Prima est vnitatis. secūda ternarij. tercia/ senarij. que simul iūta faciūt denariū. 7 ideo ibi stat^o ē p̄pter hoc honorabat deus vt p̄fect^o remunerator. vni/ tās enī p̄tēra. quia eōis numeri p̄fectio. Ternarij q̄/ stat ex oib^o p̄tib^o suis. ex pre aliq̄ra 7 nō aliq̄ra. Sena/ ri^o q̄ constat ex oib^o p̄tib^o altioris. Secūda ratio ē fidei redemptoris p̄fessio. Sicut enī nullus sine fide p̄tē deo placere. sic nullus sine fide mediatoris a perō resur/ gere. Et sicut fides simpliciter dicebatur dei honorifica/ tionē. ita et hec p̄fessionem. Et q̄ tūc p̄stet homo quā/ do qd̄ interius credit. exteri^o manifestat. ideo tpe legis nature fuerūt signa ad hoc manifestandū. Et tā hono/ rabatur vt redemptor. 7 hoc mō tria considerant. Redē/ ptum. 7 hoc p̄ decimationem. homo enī signatur p̄ deci/ 72 mā diagma p̄ditam. Ip̄e modus redemptōis. 7 hoc per oblationem. Ip̄m p̄ctū. 7 hoc p̄ sacrificiū. in quo erat tā/ gūnis effusio. Et ita p̄fessio in huiusmodi signis ma/ xime necessaria erat p̄ ip̄is imp̄fectis. p̄fectis enī deus reuelauit sacramēta fidei. imp̄fectis celauit. Unde mi/ nores adhibebat fidei maior. 7 credebatur implicite. 7 su/ cur implicite credebatur. sic signa data sunt eis a maiorib^o bus i q̄b^o fide implicite p̄steterūt. Tercia ratio est vt/ re agende institutio. Sicut enī aliq̄s non poterat deo placere sine fide. nec a perō resurgere sine fide redemp/ toris. sic nec in bono stare sine bono opere. 7 fidei adie/

cta sunt signa que significarēt ea que necessaria sūt euz/ fide. hec autē tria sunt in corde. 7 tria sunt exterius q̄ his/ sequētib^o signatur. In decimatione peccati recognitō et eius dimissio. q̄ i ea datur deo quod p̄fectum 7 qd̄ bo/ num d3 7 remanet nobis quod ē imp̄fectū. vnde signat. q̄ bona tū sunt a deo. sed mala a nobis. Rursum in se/ paratione decime partis in partem dei signatur recess^o a peccato. In sacrificio signatur interna contritio. q̄ sa/ crificium deo spiritus contribularis. 7 exteri^o carnis maceratio. q̄ occidebat pecus. vñ mortificāda sūt mē/ bra nra. Roma. xij. Et bibetis corpora vra hostia. 7c. In oblatione mentis deuotio. 7 exteri^o bona opatio. q̄ si assūt cū fide sufficiūt ad salutē. Sic 7 pater q̄ sit rō i/ stitutiōnis illoz. s. dei honorificatio. fidei redemptoris p̄fessio. vite agēde instructio. Secūdo d3 attendi mod^o i/ 73 stituedi. nō enī instituta sūt p̄ modū p̄cepti. vt dicit bu/ go. p̄mō puulos 7 silio nutrit. loquēs p̄ illis q̄ fuerūt tpe legis nature. Et si querās quō. ddm q̄ fides diceba/ tur vt visum ē. 7 natura consonabat. 7 inspiratio au/ rez dabat. 7 ideo p̄ modū 7 silij data erāt. 7 hoc p̄ sup̄iores i/ quib^o erat fides explicita. Tercio attendēda ē efficacia i/ 74 his. Et notādū q̄ de se nullā habebat efficaciam munda/ di vel iustificādi. S3 solū rōe fidei redemptoris. nō enī erat instituta ad h. S3 ad hec q̄ p̄dicta sūt. Et his patet obie/ 75 cta. Q̄ enī obijcit p̄mo q̄ nō sūt de necessitate conce/ dendū ē. Ad illud qd̄ obijcit de Dugo. q̄ remediū erat decimatio. ddm. q̄ nec decimatio nec sacrificium erat p̄ se remediū. S3 tū rōe fidei. 7 q̄ oia illa erant signa/ 76 redemptōis. ideo indeterminate fids cū q̄libet illoz mū/ dare potat. Et h̄ etiā p3 aliō d̄ iteratōe. qm̄ iō poterat iterari. q̄ nō erat medicina ex se imposire 7 modū non/ 77 iterabile. Ad illud qd̄ querit de virtute sacrificij. dō. q̄ virtus sacrificij vel d̄ h̄ fides q̄ faciebat sacrificiū va/ 78 lere. vel interna mētis contritio. q̄ faciebat sacrificiū. q̄ sacrificiū h̄tōsū. 7 q̄ adultis necēria erat contritio p̄pter actua/ 79 le. Itē Grego. dicit sacrificiū curasse maiores. Obij/ cta sacrificiū erat via erroris. ddm q̄ verū est illis q̄ acci/ piebāt ip̄m vt rem. S3 nō his q̄ accipiebāt vt signū. 7 q̄ fideles accipiebāt vt signū. iō eis nō erat via erroris. Ad illud qd̄ obi^o q̄ erat 7 pietatē. ddm q̄ nō ē verū q̄ ad deo abūdabat aialia. 7 paupes ita pauci erāt q̄ sus/ 79 ficebāt pietatē q̄rū ad cultū dei. 7 q̄rū ad sufficitationes optimi

Onsequē qd̄ remediū 7 originale qd̄ p̄fessio ba/ ptimū tpe legis sc̄ptē. s. de circūcisōe. Et circa h̄ q̄rūtur tria. Primo q̄rit de institutiōe circūcisōis. Se/ cūdo q̄rit de forma ipsius sive de integritate. Tercio q̄rit/ tur de efficacia. **Q**uestio j. k

Q̄ remediū circūcisōis eōgrue sit institutū ostendit p̄mo rōe significatiōis. q̄ ē instituta i sacm̄ qd̄ est reme/ diū 7 originale. S3 originale traducit p̄ ppagatiō. 7 cū circūcisio fiat ab eo mōdo p̄ qd̄ ē ppagatio. exp̄sse sig/ nat originalis curatiōem. Itē h̄ vt rōe curatiōis. q̄ 7/ 79 ria 7 r̄ys curatur tā materialit q̄ sp̄ualiter. 7 cū origia/ le h̄bit p̄ delectationē circa mēbz illd̄. in passiōe illius mēbz exp̄sse curatio designat. 7 si sacm̄ ē ordiatū ad h̄. 73. 7c. Itē originale ē mōbz currens circulariter. q̄ h̄c d̄/ cit An̄. p̄sona corrūpit naturā 7 natura p̄sonā. 7 exp̄s/ se signatur p̄ ablatōem fm̄ cū culū. S3 h̄ ē in circūcisōe. 7 7c. Contra d̄s nō delectat i p̄ntis nris. 7 medicāgētra dei d̄nt eē suauia. S3 circūcisio ē penalis. 7. 7c. Itē originali nō debet pena sent^o. 7 i et ablatōe nō d̄ sent^o pena. 7 si circūcisio nō ē sine iusu pene. nō ē 7 grūuz remediū. Itē q̄ro ad qd̄ rēp̄s p̄tineat institutio cir/ 7 d 2

eumcisionis. Nō ad rēpus legis nature . qz lex nature
 cōis est omibz . sed circūcisio p̄a est gēneri abrahe . nec
 ad rēpus legis sc̄pt̄e . qz latoꝝ legis moyses circūcisio nō
 nō instituit . Un̄ Jobis . vii . Circūcisio ex p̄ibz nō ex
 moysē . Nec ad rēpus gr̄e . q̄ nulli rēpor̄t uenit eius in
 stitūtio . Si dicas q̄ p̄tinet ad legē sc̄pt̄am . quero qua
 re an̄ datōem legis fuit instituta . z q̄re maḡ abrahe da
 ta q̄ alijs . **I**tem q̄re data nō fuit i latoꝝ legis p̄firma
 80 ta . s̄z por̄t accept̄e ioseph mādatū q̄ moyses . **R̄** . d̄d̄z
 q̄ institutio circūcisiois p̄grua fuit . qz fuit exp̄ssū sig
 nū curatiois originalis . tū p̄pter ablatōem a membro p̄
 pagatōis . tū p̄pter ablatōem penālē . tū etiā p̄pter ablati
 81 onē circularē . **A**d illud qd̄ ob̄r̄ q̄ d̄ns nō delectatur
 in penis . d̄m q̄ pena cōparatur ad punitū . z sic nō pla
 cet deo . nō em̄ creauit nos d̄s ad punitendū . Lōpaf̄ ad
 meritū sc̄z ad existētem culpam . z sic est i ea manifestā
 tio iusticie z ordinis . z sic placet deo in q̄ntū iust̄ . Com
 paraf̄ ad finē vel effectū . v̄pura iustificatioes rei . z sic
 placet ei in q̄ntū misericōis . v̄n̄ in punitōe q̄ est via ad iu
 stificatioem relucet misericōdia z iusticia . z ita est deo pla
 cēs . z talis fuit pena circūcisiois . Qd̄ ob̄r̄ q̄ nō delectā
 82 tur in pena . d̄m q̄ nō delectat in pena fm̄ q̄ pena . s̄z sc̄d̄z
 q̄ iusta vel iustificatiois . tū hec delectatio s̄z ē cū alijs ri
 goꝝ . z q̄ lex v̄p̄ fuit lex rigoris . ideo debuit i ea cē p̄a
 lis curatio . **A**d illud qd̄ ob̄r̄ q̄ originalē non meruit
 pena sensus . d̄m q̄ v̄p̄ ē de ista q̄ est pena tū nō nullo
 mō via ad salutē . v̄pura infernalis . s̄z b̄n̄ illā meruit q̄
 83 p̄t esse via i salutē . v̄pura p̄ntē . **A**d illud qd̄ q̄r̄ cui le
 gi cōuenit . d̄m fm̄ hugo . q̄ fuit sac̄m legis sc̄pt̄e . sue
 cedēs sacramentis legis nature . z hoc quadruplici de
 causa . s̄ . rōe ḡuitatis z euidētie . rōne certitudis z effica
 cie . S̄ . rōe penālitatis . z d̄z sc̄d̄z . q̄ p̄ma eras fuit
 ideo potuerūt magis onerari . Secūda ē euidētia quā
 ponit hugo i nona p̄e . qz circūcisio fuit signū euidēt̄ .
 Tercia ē certitudinis . qz si puer circūcidebaf̄ a q̄buscū
 q̄ . siue p̄ntes cēnt boni siue mali mūdabaf̄ . z certū erat
 s̄z nō sic de fide . Qz in lege nature nō erat certū v̄z mun
 daref̄ si alter esset infidelis . z dedicarent ipsum idolis .
 z de parentibz poterat dubitari pluribz mōis . Quarta
 rō ē efficitia . qz magis remittebaf̄ s̄mes in his q̄ circū
 84 cidebaf̄ur q̄ in his q̄ solis sacrificijs z fide mundaban
 tur . **A**d illd̄ qd̄ q̄r̄ q̄re fuit data an̄ legē . d̄m q̄ b̄
 fuit ad p̄parādū z segregandū ppl̄m cui dāda erat lex .
 Quare aut̄ magis abrahe . d̄d̄z q̄ circūcisio fuit data n̄
 tū i remediū s̄z etiā in signū . In signū in q̄ discretiois
 fm̄ fidē z fm̄ carnē . fm̄ q̄ in illo p̄lo p̄cipue colēd̄ erat
 deus . z ex illo fm̄ carnē nascitur̄ erat xp̄s . Et qz abra
 ham p̄mus fuit q̄ reliq̄t terrā suā p̄pter cultū d̄i . z excel
 lens fuit i fide . z sibi sc̄ā fuit de christo p̄missio . iō inter
 85 p̄res p̄cipue data fuit abrahe . **A**d illud qd̄ q̄ritur q̄
 re magis cōfirmata est sub ioseph q̄ sub moysē . **R̄** . ad h̄
 est . z sp̄ualis z l̄ralis . qz legislatoꝝ repetij . quō p̄cepty
 ta fuit abraha . p̄ tota posteritate . z ip̄i iā habebat̄ vsuz .
 nec vn̄q̄ dimiserat̄ . z ideo nō oportuit dari a moysē v̄l
 moysi . S̄z t̄pe ioseph neglexerat̄ circūcisioem in deserto .
 ideo oportuit dari mādatū . sicut ibi dicit̄ . Alia rō fuit
 sp̄ualis . qz ex si circūcisio significat̄ circūcisioem p̄ntem
 z futurā . tū illa abrahe significat̄ p̄ntem . illa aut̄ ioseph
 terra p̄missionis sacra p̄ p̄grinatōnez siḡt̄ futurā .

Questio ij

De forma siue de integritate circūcisiois . Et dicit hu
 go in li . de sacramētis q̄ tria sūt q̄ sūt de integritate ei⁹ .
 sc̄z serus masculinus . membz p̄pucij . z dies octau⁹ . S̄z
 ostēdit̄ q̄ de integritate huius sacramenti nō debet esse
 serus . qz remediū debet respondere morbo . sed i morbo
 nō est serus distinctio nec determinatio . qz cōmuniter ē
 in om̄i sexu . ergo nec i remedio debet esse distinctio .
 Item videt̄ q̄ membz p̄pucij nō d̄cat esse de substantia
 sacramēti . qz sacramēta sūt i honestatē z decorē . sed illd̄
 membz est secūndū et in honestū . q̄ nullo modo debet
 fieri circa illud membz . Aut si sit . quero . quare magis
 circa illud q̄ circa aliud . **I**tem q̄ octauus dies non sit
 de substantia sacramenti . ostēdit̄ . qz nec in baptis̄m . o
 nec in sacramētis legis nature est determinatio t̄pis .
 ergo nec in sacramētis legis sc̄pt̄e debet esse determi
 natio t̄pis . v̄iz dies octauus . **I**tem si tempus illud ef
 fer de necessitate . si post fiat . sacramētum nullius est ef
 ficacie . ergo nihil valuit abrahe . nec aliq̄bz de d̄mo ei⁹ .
 Et itez . Nihil valuit illis q̄s circūcidit̄ Ioseph . Et itez
 r̄ū . Nihil valebat̄ p̄sclit̄is . Et ex hoc sequitur . q̄ si aliq̄s
 negligebat̄ diem octauū . q̄ v̄lter̄ nullo modo possit cu
 rari ab originali . qz nec per circūcisioem . nec alio ei⁹
 qz nō erat aliud remediū traditū . **I**tem si determinatio
 tempus fuit de necessitate . ergo oēs illi viri qui fuer̄t
 in deserto fuer̄t transgressores . qz nullus eoz fuit cir
 cumcisus . **I**tem si erat de substantia . tū ergo non debe
 bat p̄ueniri . ergo paruulū momentē ante octauū diē . ne
 cesse erat damnari . qz masculus in circūcisiois damna
 batur . z ante nō debebat̄ circumcidi . ergo videt̄ q̄ octa
 uus dies nō fuit de suba circūcisiois . **S̄z** . q̄tra . Qz
 sit de necessitate probatur . quia circūcisio est sacramē
 tum necessitatis . quia cadit sub p̄cepto . sed om̄ia sūt
 tria p̄cepta sunt . v̄z habetur Gen . xvij . ergo om̄ia sūt
 de necessitate . Ibi em̄ dicitur . Masculus cuius p̄pucij
 caro circumcisa nō fuerit peribit̄ . Et itez . Infans octo
 diez circūcidet̄ . q̄ v̄lter̄ q̄ octauus dies sit de necessita
 te sacramenti circūcisiois . **I**tem q̄ rēpus sit de suba
 circūcisiois ostēdit̄ . qz circūcisio siḡbat̄ v̄ramq̄z cir
 cūcisioem . sc̄z fm̄ in aīa a culpa . z sc̄dam in corpore a mu
 seria . que futura erat in octaua r̄scurrectōis ergo octa
 uus dies erat de integritate significatiois . ergo z de
 integritate sacramēti . **I**tem p̄ceptū de circūcisioe est p̄
 ceptū affirmatiuū qd̄ obligat ad aliquod t̄pis . nō ad iōē
 q̄ determinatō t̄pe in p̄cepto obligat ad illud . q̄ cū in p̄
 cepto illo sit determinatio t̄pis in q̄ instituit̄ circūcisio .
 t̄pis determinatū est de necessitate circūcisiois . **I**tem . 86
 d̄m q̄ duo ex istis . s̄ . serus z membz . sunt de necessi
 tate circūcisiois simpliciter . sed tempus v̄no modo ē
 de necessitate . alio modo nō . Est enim in hoc sacramē
 to tria considerare . sc̄z efficaciam . significantiam . z ob
 seruantiā . Quāntū ad efficaciam nihil facit . q̄ntū ad
 significantiam est de cōgruitate . quia exp̄ssius signū
 ficit . q̄ntū ad obseruantiam est de necessitate . quia ea
 dicit sub p̄cepto . v̄nde peccat qui negligit obseruare .
Ad illud ergo quod obijcit̄ primo q̄ in morbo nō est
 87 distinctio . ergo z . d̄m q̄ circūcisio nō em̄ fuit in reme
 diū . sed etiā in signū distinctiois . v̄z gens iudeoz
 ab alijs discerneret̄ . ex quo t̄pis debebat̄ ab ea nasci . z qz
 propagatio z genealogia attenditur penes mares . iō
 illis data fuit nō mulieribus . **A**d illud quod obijcit̄
 88 quod membrum illud nō deberet esse qz est v̄recunduz
 d̄m q̄ membrū illud maxime conueniebat̄ significa
 tioni circūcisiois z efficacie . Circūcisio enim data fu
 it in pactū . sicut dicitur Gen . xvij . z hoc pactum ē c̄t̄ .

ritudo q̄ ebrius ex gēre illa cēt nascitur. Fuit etiā data
 i remediū p̄tra originale pecc̄m. vñ dī Ben. xvij. Nas-
 culus cui caro p̄pucij circūcisā nō fuerit s̄bit. rē. Fuit
 similiter data i meritū obedientie. meruit em̄ abraam r
 posteri eius sic dño obedire. Fuit etiā data in signūz
 rep̄itionis concupiscentie. r̄ cupiscentia. ab oppositis p̄
 suae q̄ sit cessandū. Et q̄ p̄pucij ē generatio. r̄ sic cō-
 uenit pacto generatōnis. Est originalis culpe transfu-
 sio. r̄ sic conuenit remedio circūcisionis. Et in p̄pucio
 regnat inobedientia r̄ cupiscentia. ab oppositis p̄
 ipius signōnem. r̄ ab ipso scām ablatōem. r̄ meret obedi-
 entia. et significatur continētia. ideo rectissime p̄uenit
 Q̄ d̄ q̄ ē mēbū ignobile. dōm q̄ de sui natura ē no-
 bile. s̄ factū est ignobile. p̄pter culpā. vñ per remediū
 nobilitat. Unde. j. Coz. xij. dicit. q̄ mēbū ignobilio-
 ribz abūsd̄nōz honorē circūdamus. r̄ hoc intelligitur
 89 dū passionibz r̄ desiderijs obutatur. Ad illud quod
 querit de tpe. dōm. sicut dē m̄ est q̄ situm ad efficaciam
 nihil facit. vnde eā bene curabat circūcisio p̄selitos. vt
 etiā puulos. et tamē cōgruentia q̄rum ad significatō-
 nem. Q̄ obijct de baptismo. dōm q̄ res circūcisio-
 nis erat circumcisio a culpa r̄ a misia. Circūcisio a cul-
 pa significabat in actu r̄ materia. sed circumcisio a mi-
 seria p̄ actu r̄ materia non significabatur. r̄ ideo q̄gruū
 fuit temp̄ addere q̄ significaret. baptisimus aut̄ rōe
 immersionis r̄ eleuatiōis expresse significat mortē r̄ re-
 surrectōem. ideo nō fuit cōgruū addere. r̄ sic dicens oc-
 tauis ē de bene esse circumcisiois q̄rum ad significa-
 tionem. est tamen de necessitate q̄rum ad obseruantia
 q̄ cadit in p̄cepto. Et ratio huius fuit. q̄ sacramen-
 tum illud fuit penale. id ē pruit obseruare t̄pus. q̄ si añ
 octauū diē circūcidere. p̄pter tenerrudinē posset p̄ire.
 Si vltra differret. cēp̄culū p̄pter mortē. r̄ libeter dif-
 ferret p̄pter dolē id voluit eis dñs p̄figere terminū.
 91 Ad illud q̄ obijct q̄ ē de necessitate p̄cepti id nō pote-
 rat differri nec p̄ueniri sine perō. dōz q̄ circa b̄ duplex
 fuit opinio. Una q̄dē q̄ p̄ueniri nō poterat nec differri
 sine perō nisi interueniret dei auctas vñ etiā necessitas
 r̄ vtraz fuit in vris q̄ fuerunt in deserto in circūcisā vt
 dicunt. Necessitas p̄pter p̄culū. q̄ ad mortū nubis mo-
 uebant. r̄ id circūcisionē seruare nō poterat. Diuisa etiā
 auctas fuit disp̄sians. q̄ in deserto erant in q̄ nō pore-
 rant gētibz cōmisceri. nec indigebat distingui. Rursus
 dñs voluit ob figurā circūcisionē differri. vt vna gene-
 ralis circūcisio fieret in terra p̄missiōis. in signū illius
 q̄ futura erat in patria. Et isti dicūt q̄ si de puulis time-
 rent q̄ t̄ps circūcisionis poterat r̄ debebat p̄ueniri. alio
 q̄n puer damnabatur. sic mō damnat puer nō baptizat.
 Sed hec positio licet p̄babilis videatur. tñ mori repuḡt
 iudeoz quē nunc obseruāt. r̄ credibile est q̄ a patribz ac-
 ceperūt. Multi em̄ añ octauū diē circūcidūt. Cōtrari-
 etatē etiā h̄z in seip̄a. q̄ si ob necessitatē in firmitatis po-
 terat differri. cū puul̄ erat in grauī in firmitate. nō debe-
 bat fm̄ eos circūcidi sed diuī expectari. Et itez. Si n̄
 poterat sine perō differri. q̄lter poterat p̄ueniri. ex quo
 dñs illū p̄fiterat. Et id̄ alta opinio ē. p̄babilior q̄ non
 debebant p̄uenire nec differre nisi dñs ip̄e dispensaret.
 alio q̄n peccaret. Et si tu obijcias q̄ tūc puer damnaret
 q̄ scribit. Nascul̄ cui caro rē. dōm q̄ fm̄ trāslatiōē
 ltr. habet cui p̄pucij caro octaua die circūcisā nō fuerit
 r̄ q̄uis in n̄ra trāslatiōe nō reperat. tñ intelligit̄ rep̄eti
 sub ea d̄tōe in q̄ fuit p̄ceptū. Et q̄ nō ē. aut obligati-
 eodē remedio curabant q̄ mulieres. S̄z hūc positio-
 occurrit difficultas. esto em̄ q̄ puul̄ ille nudat̄ illo re /

medio viueret vsq̄ ad octo diēs. r̄ tūc nō circūcidere.
 aut saluaf. aut nō. Si nō saluaf. q̄ ex perō patris amie-
 tit gram. aut eā nō habuit. s̄ stat q̄ p̄pter pecc̄m patris
 nō pōt eā p̄dere. q̄ nūq̄ habuit. Si saluaf. r̄ nō est octa-
 uo die circūcisus q̄ nō est vez q̄ dicit dñs. Nasculus
 cui caro rē. Propter h̄ q̄ respondēt q̄ currite circūci-
 sione alia remedia nō disponebat puulū nisi cū hac d̄ti-
 tione q̄ ip̄e cēt impossibilis ad implēdū mādātū de cir-
 cūcisōe. r̄ ita p̄pter impossibilitatē absoluebat. r̄ si nō
 riturus erat añ octauū diē disponebat r̄ curabat. Sed
 videtur nō curabat quosq̄ mandātū cētōrū implerū. et
 totū est p̄babile. Et id̄ h̄c opinio ē credo sanior. Si
 aut̄ dominū disp̄saret. tūc sec̄ cēt. r̄ ita dicit̄ factū esse
 circa viros q̄ fuerūt in deserto. Aliq̄ tamē dicit q̄ pec-
 cauerūt. q̄ ex p̄emptu dimiserūt. s̄z tamē illud nō ē cre-
 dibile q̄ oēs ita mandātū dei remitterēt. Si aut̄ obij-
 cās s̄k̄ de puulo q̄ p̄uenit̄ morte nō baptizat. vñ in fide
 penitū saluet. Dico q̄ nō. q̄ baptisim̄ p̄pter suā genera-
 litatē r̄ p̄fectionē r̄ t̄pis indeterminatiōē alia remedia
 euacuerat. nō sic aut̄ circūcisio. Dicit̄ aut̄ positōis p̄ba-
 litas habet ex auctate. q̄. Prouerbioz. iij. dicit Sa-
 lomō. Amigenti erā corā m̄re mea. vbi d̄z q̄ fili⁹ Ber-
 sabee alius puul⁹ nō fuit notatus. q̄ ante octauū diē est
 mortu⁹. r̄ ita nō fuit circūcisus. Habet ex rōne. q̄ nul-
 lū aial offererebat domio ante octauū diē. Habet ex mo-
 re iudeoz quē mō obseruāt. Et id̄ hec positio magis est
 tenenda. **Questio iij m**
 De efficacia circūcisionis. r̄ q̄rit. Vtrū sacramētum
 circūcisionis sit gratie collatiuū. Et q̄ nō dicit̄ mḡ in
 l̄ra. Hoc ip̄z dicit Roma. iij. sup̄ illud. signaculū fidei
 accepit. glo. In circūcisione t̄m̄ pecc̄a remittebatur. sed
 nō gra p̄ eā p̄stabat. **Itē h̄** videt̄ rōne. q̄ in sacramē-
 to eque vel amplius se extendit ratio signandi q̄ efficit̄
 endi. s̄z rō signandi in circūcisione solū ē in ablatōe. q̄ r̄
 efficacia. **Itē** sicut se habet culpa ad gr̄e amonitiōē
 sic gra ad remonitiōē culpe. s̄z deus cū homo peccat sub-
 trahit gr̄am. nec tamē facit culpā. ergo a simili possibi-
 le ē q̄ aliqd̄ remediū remoueat culpam. q̄ tñ non dat
 gr̄am. q̄ si hoc ē possibile. r̄ cōcordat ratio r̄ auctoritas. i
 circūcisione non dat gr̄a. **Itē** si d̄ esset d̄aro. fo. ma-
 rum. virtus p̄mi agētis est solū in abiciēdo. nō i ponē-
 do. q̄ cū deus sit d̄aro. gratie. virt⁹ circūcisionis erit so-
 lū i amouēdo oppositū gratie. Cōtra. q̄ i circumcisio-
 ne det gr̄a. ostēdit. q̄ eadē vi ē corruptio vnius oppositi et
 generatio alterius. r̄ eadem qua recedit ab vno oppo-
 sitoz. accedit ad reliquū. ergo cū gratia r̄ culpa sint op-
 posita. eadē vi qua deletur culpa. fertur r̄ gr̄a. q̄ si cir-
 cūcisio est ad delēdū culpā. necesse ē in ea cōferri gr̄am
 Si dicas q̄ hoc non tenet in moribus. hoc nihil est. q̄
 ambrosius dicit q̄ egressus vitij est virtutis ingressus
Itē accidēs corrupit dupliciter. aut p̄pter corrup-
 tionem subiecti. aut p̄pter inductionem p̄trarij. ergo si
 circumcisio aufert culpam cum non corrupat subie-
 ctum. de necessitate inducit contrarium. sed hoc est gra-
 tia. igit. rē. Si dicas q̄ culpa nō ē accēs s̄z puatio. idē
 sequitur. ergo quia puatio non remouetur ab aliquo
 nisi per positionem habitus. ergo si culpa est puatio
 gratie. nunq̄z debetur nisi ponatur gratia. **Itē** pec-
 carum dicit non esse mortis. sed impossibile ē q̄ deus au-
 ferat alicui non esse nature nisi dando esse. immo non
 intelligibile. ergo impossibile r̄ nō intelligibile est q̄ au-
 ferat non essen. oris nisi dando esse. sed non cē mortis ē
 per culpam. esse per gratiam. ergo. rē. Si dicas q̄ nō
 est simile. quia esse et non esse sunt immediata. non sic
 b 3

culpa et gratia. Contra hoc est. privatio et habitus dicitur
sui susceptible sunt immediata. sicut affirmatio et negatio
ergo impossibile est privare unum quoniam ponat reliquum.
Item si circumcisio delet culpam et gratia delet. aut ergo circum-
cisio delet gratiam. aut e converso. aut utrumque simul. sed con-
stat quod non utrumque simul. quia non sunt idem in substantia. non
habet eadem operam immediatam. Item non gratia per circumcisio-
nem. quia si non esset circumcisio. gratia per se sufficienter delet
culpam tanquam immediata causa. sed circumcisio delet per gratiam.
quod prius ordinatur circumcisio ad gratiam quam ad culpam deletam.

93 **Q**uestio dicitur quod circa hoc diversimode senserunt
Quorundam enim positio fuit quod originale vitium est culpa et con-
cupiscentia cum debito non concupiscentia. et ideo est culpa. quia
concupiscentia. hec enim est in iustificatis. sed ideo. quia est cum
debito non concupiscentia. cum ergo deletur culpa originalis
quod deletur quantum ad reatum. et remanet quantum ad actum. dicitur quod
soluitur debitum. id est non imputatur. et tunc remanet concupiscentia
actu peccati. Ergo est quod dicitur originale delictum. id est debitum con-
cupiscentia non imputatur. et hoc quod dicitur sine alio gratie collaro
fieri potest. et sic in circumcisio. Sed hec responsio non potest stare
dupliciter ratione. Una quod dicitur quod si deus non imputat hoc debitum
ipsi tunc quod prius imputabat. aut quod aliquid innovatio facta est
circa animam. aut mutatio facta circa deum. Non mutatio cir-
ca deum. ergo innovatio circa animam. ergo aut aliquid est
ab ea ablatum. aut positum. Si ablatum. aut bonum aut malum
Non bonum quod malum. Non malum penes se. sed culpe. ergo cul-
pa est privatio que non auferatur nisi aliquid ibi ponatur. sed neces-
se est aliquid poni. Sed nihil ponitur in anima quod expellat culpam
nisi gratia. Alia ratio est. quia si debitum tamen non imputaretur. et
gratia non daretur. cum nullus possit videre deum quoniam habuerit
gratiam. tunc gratia iustus ab originali peccato mundatus per circum-
cisionem. si mortuus cum non habuit gratiam. non videbit deum.
ergo eadem pena habebit ac si haberet originale. Alia po-
sitis magis ultra processit et dicitur quod in circumcisioe da-
batur gratia et deletur culpa. sed culpa non deletur
vitium circumcisioe. gratia non dabatur vitium sed ex libe-
ralitate dei. qua non delet culpam quoniam decorat animam
et gratiam sibi faciat. quibus possit aliter facere. quod secundum
naturam medium est inter culpam et gratiam. sed ipsa in
nocentia. et delere culpam. hoc est reddere innocentiam.
sed deus nunquam reddit innocentiam. quin superaddat
gratiam. Et per hoc respondent ad obiecta de contra-
rietate et de habitu et de privatione. quia gratia non est
directe et immediate habitus oppositus culpe. sed innocen-
tia. Ad hanc innocentiam finis est privatio culpe or-
dinatur circumcisio disponens ex parte suscipientis.
sed gratia ex parte agentis. Sed hec positio non potest
stare duplici ratione. Prima quidem. quia si innocencia
esset medium finis natura inter culpam et gratiam. prius
naturaliter restitueretur innocentia et expelleretur cul-
pa quam in fundaretur gratia. Sed hoc est manifeste falsum
quia tunc gratia non deleter culpam. Si enim deleteret

94 **D**ist. ij. de sacramentis in speciali.
Am ad sacramenta nove legis accedam. Hec
est secunda pars in qua magister agit de sacramentis
in speciali. Et habet hec pars duas partes. In
prima determinat quendam preambula. In secunda autem de-
terminat de vnoquoque per se. infra. dist. iij. Post hec vi-
dendum est quid sit baptismus. Prima pars habet du-
as partes. In prima parte determinat preambula ad omnia
sacramenta. id est tempus institutionis et numerus. In secunda
vero determinat preambulum specialiter ad baptismum

Dist. ij. de sacramentis in speciali.

Am ad sacramenta nove legis accedam. Hec
est secunda pars in qua magister agit de sacramentis
in speciali. Et habet hec pars duas partes. In
prima determinat quendam preambula. In secunda autem de-
terminat de vnoquoque per se. infra. dist. iij. Post hec vi-
dendum est quid sit baptismus. Prima pars habet du-
as partes. In prima parte determinat preambula ad omnia
sacramenta. id est tempus institutionis et numerus. In secunda
vero determinat preambulum specialiter ad baptismum

prius innocentia quam culpa deleteretur. Alia ratio est. quia
et si deus posset delere culpam sine gratia. non tamen
decrevit delere nisi per gratiam. ergo si daret virtutes sa-
cramento consonantem suo decreto. non daret virtutes
ad culpam delendam nisi disposito ad gratiam. Tercia
positio est. quod in circumcisioe debebatur culpa. et
conferebatur gratia et ad utrumque ordinabatur circum-
cisio. Sed gratia quosdam effectus habet privativos.
quosdam positivos. et circumcisio non ordinabatur
primo et per se nisi quantum ad effectus privativos. et
ideo solum significat ablationem. Sed quia effectus pri-
vativi non sunt sine positivis. et consequenti erant ibi
effectus positivi. et quia ex consequenti. non oportebat
eos significari. Exemplum autem manifestum est in con-
versione panis in corpus christi. in quo est consequenter
et sanguis. sed tamen significatur ibi. Effectus autem
gratie positivi sunt. sicut habitare se ad bona opera.
privativi sicut removere culpam. Sed ista positio non
potest stare duplici ratione. Prima quidem. quia si vitium circumcisio-
nis ponitur gratia in anima et potentius quod delet culpam quam in his est.
cum ponitur gratiam in anima non sit aliud quam gratificari. et in
potentius quam potentias habitari. ergo non separantur. nec
sunt res nec sunt intellectum. ergo impossibile est ponere
deum vel intelligere quod circumcisio habeat virtutem ad unum quoniam etiam
habeat ad reliquum. Alia ratio est. quia effectus positivi aliqui
sunt rem idem sunt cum privativis. quod sicut lumen materiale non
est delere tenebras nisi illuminando aera. sic nec lumen gratie
tenebras peccati. Quarta positio fuit quod in circumcisioe
dabatur gratia. sed tamen parva respectu eius quod datur in baptismo.
Et ratio huiusmodi in sequenti dicitur. cum de precepto sacramentorum
disputabitur. Et quod gratia quantum ad plenam effectum habet ad
delendum omnem culpam mortalem. sed semper plenam ad habili-
tandum potentias anime et ad proficiendum. id est circumcisio dicitur ordi-
nari ad effectum ablationis culpe. non quod ipsam solum haberet
sed quod solam habet completam. Et quod sacramentum non officie significat
quod facit. sed quod plenam et perfectam facit. id est in circumcisioe for-
lum est signum ablationis principalis. Et per hoc patet antea et
obiecta. quod nec gloriose. nec ingratum voluerunt negare quod nullo
modo daretur gratia habitans. sed quod parva habitans. et ita parva
reprehensum deceptam. ita quod solum merebat dicitur delere culpam
peccati non habitans in potentia. Ad illud quod obiicitur de signi-
ficatoe patet ratio et istud dicitur sacramentum significare quod plene et
perfecte facit. non officie quod facit ex potentia sive imperfecte. Ad
illud quod obiicitur de subtractione gratias non quod perimat datam. sed
quod ultra non apponit. Sed hoc per culpam perimit datam. et ita
non convenit in effectu de culpa. Ad ultimum dicitur quod
illud nihil valet. quod sicut solus deus datur gratiam. ita solus deus
oppositum. Cuius est. xliij. Ego sum qui deleo iniquitates etc.
Preterea si illa positio esset vera. nunquam agens gratula-
re aliquid abijceret.

ibi. Nunc vero de baptismi sacramento videamus.
Prima iterum pars habet duas. In prima determinat nu-
merus. In secunda vero institutionis tempus. ibi. Si vero quod
ritur quare non fuerit. etc. Similiter secunda pars in
qua agit de preambulo ad baptismum christi. quod quoniam
dem fuit baptismus iohannis. habet tres partes. In prima
magister determinat de utilitate sive ad quid fuit.
In secunda vero de eius institutione sive denominatione
ibi. Sed queritur quare dicitur de baptismus iohannis.
In tertia vero agit de forma. visu. sive de variatione ibi
Dic considerandum est si baptisari. etc.